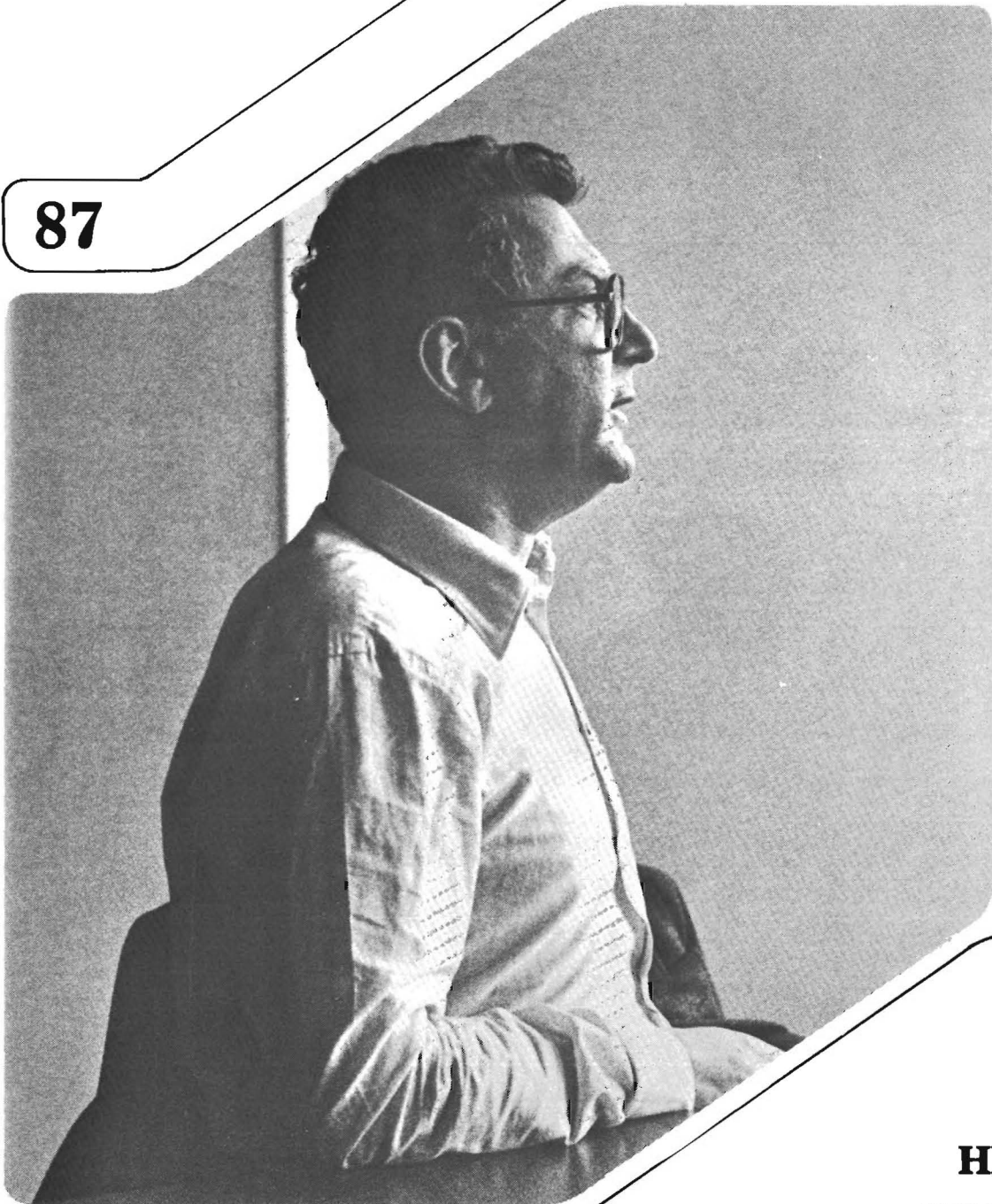

rosta

mei 1981

87

In dit nummer

**HEERTJE
SURINAME
PLAATSINGSBURO**

ROSTRA

BLAD VAN DE ECONOMISCHE FACULTEIT

REDACTIE

Noor de Bruin
Rob de Klerk
Hans Koenhein
Hans Soons
Mic van Wijk

ADRES

Jodenbreestraat 23
kamer 1339
tel. 525 24 97
1011 NH Amsterdam
copy naar:
Rostra
Jodenbreestraat 23
kamer 1339
1011 NH Amsterdam
Adreswijzigingen:
Studentenadministratie
Jodenbreestraat 23

ADVERTENTIES

Bij voorkeur schriftelijk
of telefonisch:
525 24 97 en 020 - 83 64 99
Tarieven:
1/1 pagina f 340,-
1/2 pagina f 275,-
Bij 4 plaatsingen resp.
f 320,- en f 260,-

OPLAGE: 2500

COVERDESIGN

Dick van Hell

DRUK

Drukkerij Kaal
Nieuwe Herengracht 61

Geachte Lezers,

Na al die verkiezingskost krijgt U nu, nog net voor de dag waarop U gaat beslissen welke partij de komende 4 (?)jaar Uw stem mag vertegenwoordigen, een nieuwe editie van het blad der bladen.

Evenwel leek het ons nuttig U even van wat andere dingen kennis te laten nemen opdat wij ons niet gaan blindstaren op het partijgekonkel.

Dr.H.E. Chin neemt U mee naar Suriname, waarvan hij de sociaal-ekonomiese ontwikkeling voor en na de onafhankelijkheid schildert. Nu Bert ons heeft verlaten, nam Noor een nieuwe partner mee voor de interviewreeks. Zij bezocht samen met Mic de wel bekende Amsterdamse ekonoom Prof. Dr. Arnold Heertje. Dankbaar werk achter de schermen wordt verricht door Drs. H.Muller, hoofd van het plaatsingsburo aan deze fakulteit. Over zijn werkzaamheden had hij een gesprek met Hans K. en Hans S. U zult dit jaar nog meer van hem c.q. het plaatsingsburo kunnen vernemen.

De bekende Amerikaanse ekonoom H. Simon bracht een bezoek aan Amsterdam. Rostra was attent en nam kennis van zijn lezing in de Lutherse kerk (de *tijdelijke* aula, weet U wel).

Hans Oostendorp zit niet stil. In zijn functie als onderwijsadviseur geeft hij U de eerste resultaten van een enquete gehouden onder de propedeuse studenten.

Wij kunnen het toch niet laten, zo vlak voor de 26e.

Alle partijen zijn het over een ding eens: er moet worden bezuinigd en de ontspanning staat hoog op de prioriteitenlijst. Wellicht een overweging om dan toch maar PSP te gaan stemmen!?!)

- pag. 3 Interview Arnold Heertje
- pag. 5 Importbeperking (?) H.S.
- pag. 7 Suriname na de onafhankelijkheid, H.E. Chin
- pag. 13 H.M.P. Muller c.q. het Plaatsingsburo
- pag. 17 Ingezonden: reactie en wederwoord op een aflevering van Ten Einde Raad
- pag. 19 Prof. H. Simon bezoekt Amsterdam
Mentoren gevraagd voor Intree '81
- pag. 21 Onze propedeuse, door Hans Oostendorp
Een prijsvraag van de Interfakulteit Bedrijfskunde in Delft
- pag. 23 Ten Einde Raad

BENEFIETCONCERT

in muziekcentrum

VREDENBURG

Utrecht

DONDERDAG 28 MEI

presentatie i.s.m. KRO - tv: Hans van Willigenburg
ter ere van

20 JAAR AMNESTY INTERNATIONAL

kaarten à f 17,50 verkrijgbaar aan
de kassa van muziekcentrum Vredenburg
Vredenburg, Passage 77, Utrecht
tel. 030 - 31 45 44

Arnold Heertje: 'politici spreken principiëel de waarheid niet'

De opgewonden stem gaat een oktaaf omhoog, slaat over: 'Die accountants! Dat vind ik verschrikkelijke mensen, een gevaar voor de samenleving. Dat ontzettende dogmatische: het moet zo en zo, en als je het anders doet is het helemaal fout. Ze denken, dat ze normen kunnen geven voor het praktisch handelen, over vervangingswaarde, integrale kostprijs, kalkulatiesystemen. Alsof de wereld via dat soort normen wordt geregeerd, alsof ze overal sjablonen voor kunnen geven.

Dat geldt ook voor de Amsterdamse School, de bedrijfseconomie. Ik heb dat uit maatschappelijk en didactisch oogpunt altijd een vreselijk iets gevonden.

Ook bij jullie op die fakulteit: wat daar bij bedrijfseconomie gebeurd is, da's niks, stelt helemaal niets voor. Heeft ook alleen lokale betekenis. Wat weten ze nou internationaal van Van der Zijpp, van Philips, Ankum? Studenten kopen een kat in de zak, ze zitten daar een paar jaar te studeren en leren in wezen niets, geen barst! En eenmaal afgestudeerd blijkt, dat ze er alleen maar op achteruit zijn gegaan'.

De stem en uitgesproken mening horen bij Arnold Heertje. Een kleine man, verlegen ondanks zijn felle uitspraken. Kijkt als hij spreekt naar beneden op de tafel, draait enigszins nerveus voortdurend op zijn stoel. Lacht weinig, zo nu en dan verschijnt er een mager glimlachje. Kan snel gefritteerd raken, maar houdt het dan netjes. Komt desondanks over als een vriendelijk man, niet bang om de nek uit te steken. Hetgeen hij in het verleden ook regelmatig heeft gedaan: 'Veel boeken en publikaties, ja. Provokatie? Dat vind ik prachtig om te doen, ja, vind het interessant om mensen bijvoorbeeld te konfronteren met het feit, dat politici en ambtenaren niet het algemeen belang behartigen. Ik geef ze eye-openers'.

Heertje, vooral bekend door zijn vele, met de regelmaat van de klok op de markt verschijnende boeken is daarnaast hoogleraar economie aan de Juridische Fakulteit van de UvA. Vindt het de mooiste leerstoel die in Nederland bestaat: de oudste op economisch gebied en tevens gingen enkele zeer prominenten hem voor. Er heerst ook de traditie, dat slechts één persoon de leerstoel bezet. In de meeste andere Juridische Fakulteiten is de leerstoel gesplitst. Een traditie die Heertje voort wil zetten: 'Anders krijg je maar ruzie enzo'.

Ook zijn een aantal vroegere hoogleraren naast wetenschapper tevens politicus geweest. Dit aspekt van de leerstoel geldt voor Heertje niet, hij is vooral wetenschapper, geen politikus. Iets, wat van den Doel ook eens over hem heeft opgemerkt: 'Oh, ik vind het een eer, dat hij zo iets zegt'.

Vindt de Economische Fakulteit verre van een aantrekkelijke plaats om te werken: 'Dat geharrewar, die slangekuul, dat elkaar verschrikkelijk vliegen afvangen, daar zou ik absoluut geen zin in hebben'.

Blijft dus liever aan de Juridische Fakulteit verbonden, mede omdat hij daar eigen baas is in een kleine vakgroep. Heeft moeite met het bepalen van het aantal medewerkers, komt na lang nadenken en op vingers natellen tot een getal van zes.

De samenwerking in de vakgroep is naar zijn zeggen goed. Het tegendeel werd enige tijd geleden in Folia beweerd: Heertje zou één van zijn medewerkers liever kwijt dan rijk zijn en om die reden de ouders van de desbetreffende hebben uitgenodigd voor een gesprekje in het Hilton. Na onze vraag heerst er een lange, pijnlijke stilte. Daarna, heel zachtjes: 'Dit is een onderwerp waar ik met geen woord over rep...nee, echt niet, daar wil ik helemaal niets over zeggen. Alleen, dat de informatie, die u hier hebt volstrekt onjuist is'.

ELKAAR OP DE SCHOUDERS SLAAN

Toen Heertje als hoogleraar werd aangesteld, nu zeventien jaar geleden, verkondigde hij, in zijn oratie, voorstander te zijn van het elkaar bij de voornaam noemen en het elkaar op de schouders slaan: 'Er moet zich in die universitaire wereld een krachtige middenstand ontwikkelen, die dit soort zaken stimuleert'. Heeft hij dat gekoncretiseerd in de praktijk?

'Ja, dat veroorzaakte toen zachte opschudding. Het is ook moeilijk gebleken dat uit te voeren, de neiging om je met professor aan te spreken bestaat nog steeds. Ook mijn eigen schuld? Ja, ach, de sfeer is er gewoon niet naar'.

Zijn manier van kollege geven en tentamineren wijkt af van de alhier gangbare: 'Ik probeer het vak op een relativerende manier over te brengen en mensen kritisch te laten zijn. Ik laat ze als tentamen een artikel uit de Economist of zo bespreken, waaruit dan in de werkgroep discussie ontstaat.

Ik word ook heel geëmotioneerd, ja kwaad zelfs, als mensen letterlijk uit het boekje citeren. Je moet ze te denken geven, soms doe ik dat ook heel baderend, ja'. In dit opzicht probeert hij ook in zijn 'gewone' boekjes de dingen helder en eenvoudig te brengen: 'Je moet die economische kennis demokratiseren, dat vind ik een eer en uitdaging om te doen'.

KNUPPEL IN HOENDERHOK

Tijdens de voorbereiding van dit interview hadden wij ons gestort op twee boeken: 'Het Bonte Ekonomenvolk' (portretten van en interviews met Nederlandse ekonomen, geschreven m.m.v. Ria Kuip, die de interviews afnam) en 'Het Officieuze Circuit', een beschouwing over het zwart geld in Nederland.

In het voorwoord van het laatste boek schrijft Heertje 'vanuit wetenschappelijk oogpunt een bijdrage te willen leveren aan het verschijnsel zwart circuit'. Bij het doorlezen van het boek waren wij tot de konklusie gekomen, dat van een wetenschappelijke aanpak nauwelijks sprake is, doch dat er veeleer een knuppel in het hoenderhok wordt geworpen.

'Dat is precies de bedoeling, ja. Kijk, ik had er al eerder over geschreven, maar de relevantie hiervan is pas met een zekere vertraging gebleken'. Dit laatste zal hij tijdens het gesprek vaker zeggen: hij legt de mensen een toekomstbeeld voor waar ze hard om lachen of boos over worden, terwijl dan later zijn voorspellingen min of meer relevant blijken te zijn geweest.

Er zijn naar zijn mening zeker wel interessante, puur wetenschappelijke kanten aan het Officieuze Circuit: 'Het verruimen van het begrip zwart geldt tot officieus circuit, wat alle transakties inhoudt, die niet in de rekeningen van het C.B.S. voorkomen, is op zich al een wetenschappelijk element. Ik heb wetenschappelijk vooronderzoek gedaan voor het empirische gedeelte. Ja zeker, het is een eerste aanzet tot discussie. Ik kan zelf geen empirisch onderzoek doen, dat is waar. Daar zijn anderen beter in, dus dat moeten zij dan maar doen'. Op onze opmerking, dat in de Volkskrant had gestaan, dat 'de officieuze professor Heertje de officiële professor Heertje geen goed had gedaan' reageert hij verbaasd: 'Heeft dát in de Vokskrant gestaan?'. Hij is licht geschokt en het er niet mee eens.

JALOUZIE DE MÉTIER

In Het Bonte Ekonomenvolk zijn behalve een aantal interessante uitspraken ook een vreemde omslag te vinden. In Achterop van Vrij Nederland werd al vermeld, dat Ria Kuip niet tevreden was over haar veel kleiner gedrukte naam op de eerste druk, en nóg bozer is over het feit, dat in de tweede herziene druk alleen nog de door Heertje geschreven portretten zijn afgedrukt. Heertje reageert zuchtend, vindt dat het nivo van ons gesprek omlaag wordt gehaald en denkt dat Ria Kuip last heeft van 'jalouzie de métier'. We moeten het ook eens van de andere kant bekijken: 'Laten we wel wezen, zonder dit boek met mij was zij net zo in de vergetelheid gebleven als zij was vóór dat boek'. Ogen wijd open, borst vooruit: 'Ach, geen sprake van, daar suggereer ik helemaal niet mee dat zij een slecht journaliste is! Dat zijn toch rare misverstanden. Ze doet het goed. Ik had er alleen nooit aan moeten beginnen, wat dat betreft begrijp ik de wereld gewoon niet, als men dáárvoor valt'.

BESCHEIDENHEID

We leggen Heertje enkele citaten uit Bont Volk voor:

'..niets werkt zo heilzaam als de voortdurende vergelijking met de groten van het economische toneel. De arrogantie die daarachter schuilgaat, wordt ruimschoots goedge maakt door de bescheidenheid die er het gevolg van is..'

Is Heertje dan zo bescheiden? 'Dat mag u zich best afvragen. Kijk, de feiten, zoals jong promoveren, zal ik niet verzwijgen, ik noem de dingen gewoon bij de naam..(hoge stem) Ja, u moet zélf weten wat u daarvan vindt, het ligt mij gewoon niet om feiten voorzichtig te melden, ik doe dat het liefst straight'.

Over naar citaat twee: '..de frustrerende ervaring dat sommigen hebben gemeend (mijn) succesvolle publikaties te moeten imiteren..'

Gebeurt dat veel? 'Ja, het komt wel voor. Vind het een grievende ervaring, geestelijke diefstal'. De droeve blik richt zich op de handen die rusteloos over de tafel heen en weer zweven. De stem daalt tot een donker gefluister. 'Treurig, maar ja, het gebeurt ook nu weer'. Hoewel hij zich 'niet laat verleiden tot uitspraken' trekken wij de konklusie, dat hij hier doelt op het boek van Schön-dorff en Cohen, een nieuw ekonomieboek voor de middelbare school en eventuele concurrent voor het veelgebruikte 'De Kern van de Economie'. 'Die konklusies zijn niet voor mijn verantwoordelijkheid'.

BEDRIJFSBEZETTINGEN

In Bont Ekonomenvolk betoogt Heertje tevens, dat aktiegroepen niet gezien moeten worden als 'politieke agitatie en kabaal'. Voor hem betekent het bestaan van pressie vanuit de bevolking, dat het markt- en prijsmechanisme onvoldoende signalen geeft. Bepaalde wensen kunnen niet via de markt tot uitdrukking worden gebracht. Of dit ook geldt voor stakingen en bedrijfsbezettingen? Heertje kijkt bedenkelijk: 'Nou moet je oppassen. Je kunt de boel wel moeilijk maken met een bezetting. Vaak zijn dit soort dingen minder effectief. *Dat is gebeurd bij Akzo-Breda indertijd, nu moeten ze helaas veel meer beperken dan als ze toen Breda wel hadden gesloten. Van Gelder loopt ook de kans, dat wanneer ze nu niet saneren ze over een par jaar er helemaal slecht voor staan.*

De vakbeweging? Nou, die kijkt er nuchterder tegenaan dan een tijd geleden. Blijft het feit, dat zij achter de feiten aan hebben gelopen. Er moet eerst flinke werkloosheid zijn voordat men zich er überhaupt druk over gaat maken. *Men praat nu over matiging die hoort bij een situatie van vijf jaar geleden.*

DE KERN VAN DE EKONOMIE

Het mag bekend zijn, dat een groot deel van de Nederlandse jeugd wordt opgevoed met Heertje's 'De Kern van de Economie'. De eerste druk van dit middelbare school boek verscheen in 1962, het is in de daaropvolgende jaren regelmatig herzien en herdrukt.

De Landelijke Werkgroep Economie Onderwijs (LWO) heeft kritiek op de Kern: het gaat van een hoog abstraktienivo naar een lager, dus eerst de theorievorming, daarna het minder abstrakte gedeelte. Heertje geeft toe, dat in deze kritiek een kern van waarheid zit, dat geldt zeker voor de huidige kinderen. Vroeger paste dat abstraktienivo, omdat het de bedoeling was Atheneum-A wat gelijk te trekken met Atheneum-B. 'Maar nu is er bij de leerlingen een verschraling opgetreden ten aanzien van hun abstraktie- en taalvermogen. Je hebt steeds minder mogelijkheden. Nee, ik bedoel helemaal niet, dat ze minder kunnen, ze kunnen nu andere dingen, zijn meer maatschappelijk georiënteerd. Daarom pas ik dat boek ook telkens aan'.

Andere kritiek behelst het feit, dat het te eenzijdig gericht is op de klassieke theorie. Heertje bestrijdt dit, vindt dat hij al veel eerder dan in de meeste andere Nederlandse literatuur ('*En dan druk ik me nog bescheiden uit*') onderwerpen als structurele werkloosheid en technologische ontwikkeling heeft geïntroduceerd, naar zijn mening zaken, die veel met Marx te maken hebben.

Hoe zit het met het economie-onderwijs op de universiteiten?

'*De gemiddelde econoom in Nederland is zeer zwak, de opleiding ook: gericht op napraten, niet op nadenken. Het ontbreekt de mensen in mijn vak*

aan persoonlijke moed, ze nemen geen risico's, het gokelement is zoek. Hoe dat komt? Nou, in de zestiger jaren zijn de ambtenarensalarissen door de Toxopeus-ronden zo sterk gestegen, dat ook totaal ongeschikte personen lid van de wetenschappelijke staf wilden worden. Kwamen op het salaris af, hadden nauwelijks wetenschappelijke interesse. Daardoor is het nivo verschrikkelijk en daar zitten we nog jaren aan vast'.

WAARDEVRIJHEID

Vindt ook, dat in Nederland onvoorzichtig wordt omgesprongen met de waardevrijheid van de economie: Veel ekonomen laten hun analyse overgaan in normerende uitspraken, voor het publiek is die overgang dan niet duidelijk. Heertje zegt dit altijd te vermijden: 'Als studenten mijn mening vragen over een bepaald politiek vraagstuk, dan zeg ik altijd, hoor es, het is niet interessant wat ik er van vind, je kunt het net zo goed aan de gymnastiekleraar vragen. Jawel, je kunt als econoom de pro's en contra's op een rijtje zetten, maar een keuze kan iedereen doen. Het gaat om het onderscheid tussen zijnsoordelen, die slechts van konstaterende aard zijn, en waarderingsoordelen'.

ONDERWIJS

Gaat al dat geschrijf van die boeken niet ten koste van het hoogleraarschap, vooral het onderwijs? Heertje stopt de duimen in de mond en staart een tijdje naar buiten: 'Nou, dat dacht ik niet..' We hadden het vernomen van een ex-medewerker van Heertje. 'Oh..nou kijk, het is een kwestie van verdelen van tijd. Bovendien is het mijn natuur, ik kan niet konsekvent aan één ding werken, moet met een aantal verschillende dingen bezig zijn. Jawel, ik zou meer aandacht aan het onderwijs kunnen geven, iets overnemen van mijn medewerkers. Maar ik kan beter publiceren, vind dat ook erg leuk en een deel van de medewerkers stort zich op de onderwijstaak, hebben geen aandrang om te publiceren'.

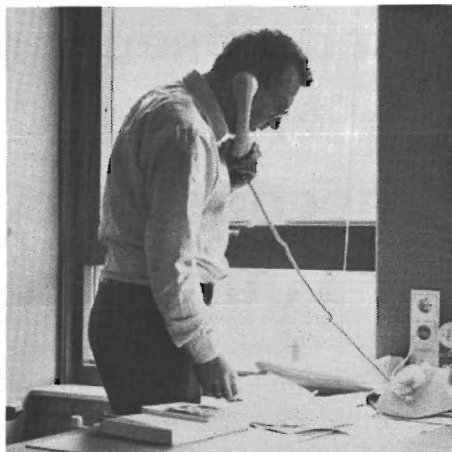
DE B.V.

Bekend is, dat Heertje's boeken geproduceerd worden door De Echte Kern BV. Volgens sommigen een konstruktie om onder belastingen uit te komen, volgens Heertje uiteraard niet: 'Daar werkt gewoon een aantal mensen, die de tekst van mijn boeken uitwerken. Voor mij is De Echte Kern het vehikel om zelf weer aan m'n echte wetenschappelijke werk te kunnen. Als ik dat niet zo had gedaan, had ik daar zelf veel te veel tijd aan moeten besteden. En, als ik zelf, alleen, de BV was geweest, ja dan kan je zeggen, dat het een wat vreemde konstruktie is. Maar dat is niet zo: er zijn vier mensen in vaste dienst bij de BV'.

Of hij, aangezien een deel van zijn boeken in de baas zijn tijd geschreven worden, de opbrengsten ervan niet aan de fakulteit ten goede zou moeten laten komen? 'Ja, wat is dat, de baas zijn tijd? Is moeilijk aan te geven, ik werk ook 's avonds enzo, meer dan veertig uur. En wat is wetenschappelijk en wat niet?'. We tekenen hierbij aan, dat Heertje vertelt een keer te zijn opgebeld

'voor mij midden in de nacht, het was zondag om tien uur'.

Hij konkludeert, dat hij het geld best aan de fakulteit zou willen geven, maar dan zou de fakulteit ook voor de produktiekosten moeten opdraaien. Een vluchtige schatting van de opbrengst, volgens Heertje aan de hoge kant: drie miljoen gulden. Hij merkt nog op, dat 'als de fakulteit dit bedrag zou krijgen, zij moeite zou hebben met het beheer ervan'.

STEMADVIES: PVD A

De laatste jaren heeft Heertje weining van zich laten horen: na zijn tumultueuze overstap van PvdA naar DS'70 en weer terug naar de PvdA was het op politiek gebied nogal stil om hem heen.

Heertje legt ons uit, welke de redenen waren voor de wissel PvdA/DS'70. Hij voelde zich in de PvdA eenzaam, er werd niet naar hem geluisterd en wat veel belangrijker is, de socialisten pur sang hadden de overhand op de sociaal-demokraten.

Dat betekende, dat de het-doel-heiligt-de-middelen-benadering in die periode vooropstond, en daar kan Heertje absoluut niet tegen. Hij veert op en zegt met hoge stem en zo nu en dan over woorden struikelend: 'Ik denk, dat ik wat betreft de ontwikkeling van de samenleving best links ben, om dat woord maar te gebruiken. Maar als het gaat om de methode, het mensen onder druk zetten, terreur gebruiken om je doel te bereiken, daar ben ik fel tegen. Als je dat rechts noemt ben ik op dat punt uiterst rechts, ja'. Heeft overduidelijk een afkeer van PPR- en PSP-radikalisme. 'Een stemadvies uitbrengen? Nou, PvdA natuurlijk. Nee, ik ben geen politikus, in de politiek wordt principieel niet de waarheid gesproken'.

We zijn aan het einde van ons vier uur durende gesprek en tijdens de terugweg door het doolhof van de Poort wil Heertje ons nog wel het één en ander toevertrouwen: 'Het was u waarschijnlijk wel opgevallen, dat ik weinig van me laat horen. Nou, ik ben van plan om weer eens iets politieks te publiceren. Ook heb ik behoefte weer een echt wetenschappelijk werk te schrijven, heb er ook al ideeën over. Bontebal? Ik heb weer een dergelijk potje op het vuur staan, ja. Nee, zeg ik niet, dan is de stoom van de ketel'.

MvW,NdB
foto's: HS

IMPORT-BEPERKING

Begin mei is er na veel gedelibereer tussen de V.S. en Japan een overeenkomst gesloten waarin de Japanners zichzelf beperkingen zullen opleggen bij de export van auto's naar de V.S. Ook door de Europese Gemeenschap wordt al jarenlang met Japan onderhandeld over het beperken van de japanse auto'stroom naar Europa. Hier is nog geen overeenstemming bereikt. De overeenkomst die in Amerika gesloten is zal voor de Europese onderhandelaars de stok achter de deur zijn om snel met de Japanners tot een akkoord te komen, want gebeurt dit niet, dan zal de japanse export van auto's naar Europa waarschijnlijk nog toenemen met die auto's die anders voor de Amerikaanse markt bestemd zouden zijn geweest.

De vraag is echter of zo'n import beperking nodig is, en wat er het effect van is. Import beperking is bedoeld ter bescherming van de eigen (Europese auto)industrie en werkgelegenheid. Werknemers echter zijn ook consumenten, die vrij moeten zijn te kunnen kopen wat ze willen.

In het midden van de vijftiger jaren nam de export van buitenlandse auto's naar de V.S. sterk toe. Het was vooral de Volkswagen die gretig aftrek vond. Deze auto was klein, zuinig en goedkoop. De Amerikaanse konsument had hier behoefte aan. Het export aandeel in de autoverkoop steeg van 0,5% in 1950 tot 10,2% in 1959! Hierdoor geschrokken gingen de Amerikaanse autofabrikanten in 1959 goedkopere auto's produceren. Het export aandeel nam snel af tot 4,9% in 1962. Echter, de autofabrikanten maakten (maken) op grote auto's veel meer winst dan op de kleinere, en dus werd de productie van kleinere auto's gestopt. De konsument die een goedkope auto wilde werd aangeraden een tweedehands te nemen. Dit ging goed zo lang de dollarkoers in de zestiger jaren voortdurend zakte. Dit maakte de import auto's relatief duurder t.o.v. de Amerikaanse. En 'last but not least': de olie prijs die in dollars was uitgedrukt zakte mee; en dus ook de benzineprijs. Toen echter in 1973 de OPEC-landen hun olie prijzen fors verhoogden, nam de vraag naar zuinige auto's in Amerika snel toe. De Amerikaanse auto-industrie kon (en wilde) deze niet leveren. De import begon weer toe te nemen. Het resultaat is bekend: miljarden verliezen, saneringen en ontslagen.

Importbeperkingen zijn in feite ook het wettelijk negeren van konsumenten wensen. De Amerikaanse auto-industrie toont ons waar het negeren van konsumentenwensen toe kan leiden.

Als de overheid een importbeperking nodig vindt, dan zou zij die slechts tijdelijk moeten toestaan om de eigen industrie de gelegenheid te geven hun produktiepakket aan te passen aan de wensen van de konsument. Doet zij dit niet, dan is de kans groot dat ze steeds strengere importbeperkingen moet opleggen. Op deze manier raakt de importbeperking steeds meer geïnstitutionaliseert, en kan dan gemakkelijk uitgebreid worden naar andere takken van nijverheid. Bovendien is het gevaar niet denkbeeldig, dat meer landen het Amerikaanse voorbeeld zullen volgen. Op deze manier valt ons hele systeem van vrijhandel in elkaar en gaan landen een protectionistische, isolationistische politiek voeren, waar uiteindelijk niemand beter van wordt.

HS

Bron:

The structure of American industry; W. Adams

Jonge bedrijfseconomen die een carrière ambiëren in de internationale accountancy zijn welkom bij Arthur Young Nederland.

Voor zojuist afgestudeerde of binnenkort afstuderende bedrijfseconomen is er een uitstekende mogelijkheid om zich bij Arthur Young tot internationaal opererend registeraccountant te ontwikkelen. Natuurlijk voorzien van de daarmee samenhangende interessante emolumenten.

In verband met het internationale karakter van onze praktijk bieden wij u uitgebreide interne cursussen welke een aanvulling vormen op de postdoctorale accountantsopleiding. Waar nodig kunt u deze opleiding in werktijd volgen.

Doordat wij bij onze cliënten in team-verband werken krijgt u een goede begeleiding bij de praktische problemen waarmee u wordt geconfronteerd. Bovendien wordt u regelmatig geïnformeerd over uw technische prestaties in een persoonlijk gesprek met een venoot.

Het werk bij ons is zeer afwisselend: onze cliënten zijn afkomstig uit alle bedrijfstakken. Ons werk is veelzijdig: controle van jaarrekeningen, bijzondere financiële onderzoeken, bedrijfseconomische adviezen, organisatie, E.D.P. auditing enz.

Er is nog veel meer wat u zou moeten weten: over de groei van het vrije beroep waarvan u deel gaat uitmaken, over uw progressie daarin en de mogelijkheid van doorgroei naar venoot, over de Europese AMSA groep van vooraanstaande nationale accountantskantoren en over de activiteiten van Arthur Young International.

Mogen wij u daarom uitnodigen voor een oriënterend gesprek, waarbij u met uw toekomstige collega's kennis kunt maken? Voor een afspraak kunt u zowel schriftelijk als telefonisch contact opnemen met Drs A.J. Meyer, Arthur Young Nederland, Koninging Julianaplein 30-9-2, 2595 AA Den Haag, Tel. 070-814161 ('s avonds 020-274075). De sollicitatieprocedure zal bij ons snel worden afgewikkeld.

ARTHUR YOUNG NEDERLAND
internationale accountants

Sociaal-economische ontwikkelingen in Suriname na de onafhankelijkheid

H.E. Chin

Vijf jaar geleden werd Suriname politiek onafhankelijk van Nederland. Hoewel Nederland ten afscheid een hoog bedrag van f 2,7 miljard aan ontwikkelingshulp voor de uitvoering van nieuwe ontwikkelingsprojecten in de daaropvolgende 10 à 15 jaar ter beschikking van Suriname stelde zijn de sociaal-economische problemen in Suriname toegenomen.

De sociale verhoudingen zijn na de onafhankelijkheid zo verslechterd, dat mede als gevolg daarvan op 25 februari van dit jaar een militaire staatsgreep heeft plaatsgevonden, waarbij de zittende regering naar huis werd gestuurd en het parlement werd ontbonden. De militairen hebben inmiddels een nieuwe burgerregering ingesteld die, zoals in de regeringsverklaring van 1 mei van dit jaar is aangegeven, tot taak heeft 'een vernieuwingsproces op gang te brengen en te voltooien'. Het is de bedoeling dat daarna de parlementaire democratie in ere zal worden hersteld.

In dit artikel zullen enkele opmerkingen worden gemaakt over de sociaal-economische problemen van Suriname na de onafhankelijkheid. Voor een beter begrip van de huidige sociaal-economische problematiek van Suriname en vooral van de zwakke positie die dit land in het wereld-economisch systeem inneemt, zal eerst - zij het summier - worden ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen die in dit verband in het verleden hebben plaatsgevonden.

Enkele belangrijke ontwikkelingen in het verleden

Toen Suriname omstreeks 1500 door Spanjaarden werd ontdekt behoorde dit land tot meest schaars bevolkte delen van Zuid-Amerika. De Spanjaarden vonden daar niet de zo fel begeerde edele metalen en verloren dan ook snel hun interesse voor dit stuk tropisch Amerika met een geringe Indiaanse bevolking en een laag economisch ontwikkelingsniveau.

Nadat gebleken was dat de Amerikaanse continenten bijzonder geschikt waren voor de produktie van primaire goederen ten behoeve van de export naar de Westeuropese markten, ontstond er ook voor Suriname meer belangstelling.

Vanaf het eind van de zestiende eeuw vond op zeer kleine schaal kolonisatie vanuit verschillende Europese landen in Suriname plaats. In 1650 vestigde zich daar een grote groep Engelsen en in 1662 werd Suriname officieel een Engelse kolonie.

Met behulp van slaven en dwangarbeiders werden vanaf het begin van de zeventiende eeuw primaire goederen geproduceerd voor de export naar West-Europa, toen het centrum van de zich ontwikkelende wereldeconomie. Eerst waren hout en tabak de belangrijkste exportprodukten, maar vanaf omstreeks het midden van de zeventiende eeuw, toen vele suikerproducenten vanuit Brazilië naar het Caraïbisch gebied trokken, werd de produktie van suiker ook in Suriname van steeds groter belang.

In 1667 werd Suriname door de Nederlanders veroverd en bij de vrede van Breda werd Suriname Nederlands bezit en toegewezen aan de Staten van Zeeland. Suriname werd in 1682 verkocht aan de Westindische Compagnie, die in 1683 samen met de stad Amsterdam en de familie Van Sommelsdijck - wier aandeel in 1770 door de stad Amsterdam werd overgenomen - de Geoctroyeerde Sociëteit van Suriname vormden. Het doel van de Sociëteit was produktie primaire goederen in Suriname voor de Amsterdamse markt. In 1795 werd de Sociëteit opgeheven en kwam Suriname onder Nederlands staatsbestuur.

Vanaf het midden van de zeventiende eeuw heeft Suriname deel uitgemaakt van het belangrijkste produktiegebied van suikerriet van de wereld. Suiker was in de zestiende eeuw nog een luxe produkt. Met behulp van slavenarbeid werd vooral in het nieuwe werelddeel Amerika in toenemende mate suiker geproduceerd, waardoor dit produkt steeds meer binnen het bereik van de lagere inkomensklasse kwam en een massaconsumptieprodukt werd. Suikerriet werd in de zeventiende eeuw één van de belangrijkste primaire produkten, aangezien daaruit niet alleen suiker, maar ook melassen en rum werd verkregen. In de achttiende eeuw was Suriname een bloeiend exploitatiegebied geworden. Naast suiker werden ook koffie, katoen en cacao geproduceerd voor de export naar West-Europa.

De produktie vond plaats met behulp van de arbeid van slaven uit Afrika. In totaal zijn ongeveer 15 miljoen slaven naar de Amerikaanse continenten getransporteerd, waarvan ongeveer 300 à 400 duizend naar Suriname. In de achttiende eeuw bedroeg het slavenbestand ongeveer 50.000 tegenover ongeveer 3.000 kolonisten.¹

Reeds vanaf het eind van de achttiende eeuw ontstonden er financiële problemen met betrekking tot de primaire produktie voor de export, door wanbeheer als gevolg van de repatriëring van vele rijk geworden plantage-eigenaren. Door het verbod van slavenhandel in een toenemend aantal landen, hetgeen vanaf 1808 ook voor Suriname van toepassing was, werden bovendien slaven, slechts tegen sterk verhoogde prijzen, aangevoerd.

Vanaf omstreeks het midden van de negentiende eeuw neemt de betekenis van primaire produkten voor de export in Suriname sterk af. De belangrijkste oorzaken die daarvoor kunnen worden aangewezen zijn de volgende:

- De opkomst van de bietsuiker, die in Europa zelf kan worden geproduceerd;
- De afschaffing van de slavernij in 1863;
- De opening van het Suez-kanaal in 1869 waardoor de transportkosten tussen Azië en Europa sterk daalden en als gevolg daarvan de primaire produkten uit Azië sterk konden concurreren op de Europese markten.

Na de afschaffing van de slavernij werden de vroegere slaven gedwongen nog tien jaar op de plantages te werken. Daarna vond echter een massale uittocht uit de plantages plaats van deze arbeidskrachten, waarvan er nog maar ongeveer 33.000 waren overgebleven.

Getracht werd de plantageproduktie met behulp van contractarbeiders uit Azië in stand te houden. Na mislukte pogingen met Chinezen werden arbeidskrachten uit het voormalig Brits-Indië aangetrokken. Tot 1916, toen de Engelse regering het aantrekken van deze arbeidskrachten verbood, werden ongeveer 34.000 Brits-Indiërs naar Suriname getransporteerd. Daarna werden tot in de Tweede Wereldoorlog ook ongeveer 34.000 contractarbeiders uit Indonesië naar Suriname overgebracht. Ondanks het aantrekken van contractarbeiders is de betekenis van agrarische produktie, ten behoeve van de export, verder afgenomen. In de laatste decennia van de negentiende eeuw is er nog enig succes geboekt met de produktie van cacao voor de export, maar in 1905 kwam daar een eind aan door de krullontziekte. Door gebrek aan eigen fondsen en het uitblijven van financiële hulp van de Nederlandse regering, kon deze ziekte niet afdoende worden bestreden.

Suriname heeft, evenals verschillende andere landen op het westelijk halfrond, een periode van goudkoorts gekend. Van 1875 tot 1920 is goud zelfs één van de belangrijkste exportprodukten geweest. Opmerkelijk is dat toen ook een kostbare spoorlijn in Suriname werd aangelegd. De goudreserves bleken echter niet zo groot te zijn als werd aangenomen, waardoor de exploitatie van de spoorlijn, die voornamelijk op de vermoedelijk grote goudreserves in het binnenland van Suriname was gebaseerd, een fiasco werd.

Vanaf omstreeks 1880 werd ook de productie van Balata, een natuurlijke rubbersoort, van enige betekenis. Door het plegen van roofofbouw, de concurrentie van natuurlijke rubber uit Azië en de opkomst van synthetische rubber nam de productie vanaf 1915 af en werd deze in 1931 vrijwel geheel stopgezet.²

De interesse van de Nederlandse overheid voor Suriname is in feite vanaf de bloeiperiode van de suikerproductie niet groot meer geweest. Ook nadat er in 1898 in Suriname bauxiet werd ontdekt is er van de zijde van de Nederlandse regering weinig belangstelling getoond voor de exploitatie daarvan.

De enige technologische kennis van betekenis, met betrekking tot de productie van non-ferro metalen, was in Nederland te vinden bij de N.V. Billiton Maatschappij. Deze onderneming had haar activiteiten echter geconcentreerd in Azië, in het bijzonder in Indonesië, dat het belangrijkste exploitatiegebied van Nederland was geworden.

Bovendien vond industriële toepassing van aluminium destijds nog in bescheiden mate plaats. Toen de Billiton uiteindelijk in 1939 tot exploratie van Bauxiet in Suriname overging, waren de meest lukratieve bauxietreserves reeds in handen van de Amerikaanse onderneming ALCOA.

In een recent verdedigd proefschrift 'Koloniale Politiek en Transformatieprocessen in een Plantage-economie Suriname, 1873 - 1940, stelt G. Willemsen dat het niet onwaarschijnlijk is dat de Nederlandse regering de voor ALCOA zeer gunstige bauxietovereenkomst met Suriname in 1928 heeft goedgekeurd als tegenprestatie om de Amerikanen, in casu de Amerikaanse olieonderneming EXXON, zoveel mogelijk af te houden van deelname in de exploitatie van de Djambi oliereserves op Sumatra in Indonesië ten gunste van de BPM/Shell. Interessant in deze is dat de toenmalige Amerikaanse minister van financiën, A. Mellon, destijds de grootste aandeelhouder van de ALCOA was. Opmerkelijk is voorts dat de Nederlandse regering deze bauxietovereenkomst, die de kolonie Suriname slechts 25 cent aanretributie per uitgevoerde ton bauxiet opleverde tegenover een invoerheffing door de Amerikaanse overheid van f 2,50 per ingevoerde ton bauxiet, tegen de zin van de koloniale staten van Suriname in die tijd goedkeurde.³

Door de grote bauxietreserves en de door ALCOA lage produktiekosten werd Suriname een belangrijke leverancier van bauxiet van de landen in het centrum van de wereldeconomie. Hoewel de Billiton vanaf 1942 kon beginnen met de productie van bauxiet in Suriname, heeft Nederland slechts in bescheiden mate deelgenomen in de exploitatie van de bauxietreserves in haar eigen kolonie.

Behalve het feit dat de meest lucratieve bauxietreserves in handen van de Amerikanen kwamen, wordt ook het grootste deel van de verwerking van bauxiet tot aluinaarde en de gehele productie van aluminium gecontroleerd door ALCOA. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de Nederlandse regering geweigerd heeft medewerking te velen aan de financiering van de bouw van de stuwdam in de Surinamerivier voor de opwekking van energie voor de aluminiumproductie.

Mede door het verlies van Indonesië is de belangstelling van de Nederlandse overheid voor

Suriname na de Tweede Wereldoorlog enigszins toegenomen. Vanaf 1947 is begonnen met ontwikkelingshulp aan Suriname die daarna steeds is gestegen. Deze ontwikkelingshulp was weer gericht op de primaire productie voor de export. Nederlandse ondernemingen hebben zich ook toegelegd op de uitvoering van de infrastructurele projecten, die geentameerd werden ter stimulering van de primaire productie en de door de primaire productie geïnduceerde diensten. In 1954 werd Suriname onafhankelijk ten aanzien van zijn binnenlandse aangelegenheden waardoor een Surinaamse regering - zij het beperkte mogelijkheden kreeg om te beginnen aan een eigen economische ontwikkeling. Hoewel geleidelijk aan een Surinamisering van het ambtelijk apparaat en ook van een deel van de particuliere sector plaatsvond, is de economische productiestructuur van Suriname niet veranderd. Het aanwenden van de Surinaamse produktiefactoren, in hoofdzaak natuurlijke hulpbronnen en arbeid, ten behoeve van de productie van primaire goederen voor de export naar het centrum van de wereldeconomie, bleef overheersen in het productieproces.

Na de onafhankelijkheid

Toen de in 1973 gevormde Surinaamse regering te kennen gaf dat Suriname politiek onafhankelijk van Nederland wenste te zijn, werd de kans om van de tot één na laatste kolonie af te komen door de toenmalige Nederlandse regering, in het bijzonder de minister van ontwikkelingssamenwerking, met beide handen aangegrepen.

Met al te grote haast werd een ontwikkelingsplan opgesteld en door Nederland goedgekeurd. Overeengekomen werd dat de schulden van Suriname aan Nederland zouden worden kwijtgescholden en dat Nederland een bedrag van f 2,7 miljard voor nieuwe projecten in het kader van de ontwikkelingshulp gedurende 10 à 15 jaar na de onafhankelijkheid ter beschikking van Suriname zou stellen. Reeds op 25 november 1975 werd Suriname politiek onafhankelijk van Nederland. Suriname had toen een per capita inkomen van \$ 1.200 waardoor het tot de ontwikkelingslanden in de hogere inkomensklasse kon worden gerekend. Vanaf de Tweede Wereldoorlog had er een trendmatige groei van de economie plaatsgevonden. Deze economische groei was, zoals reeds is gesteld, in hoofdzaak gebaseerd op de productie van primaire goederen voor de export naar de landen in het centrum van de wereldeconomie, die gecontroleerd werd door transnationale ondernemingen uit deze centrumlanden.

In 1975 maakte de primaire productie 39 procent uit van het bruto binnenlands produkt. De productie van bauxiet, aluinaarde en aluminium droeg voor 28 procent bij tot het bruto binnenlands produkt, terwijl het aandeel van de landbouwproductie en de bosbouwproductie in het bruto binnenlands produkt respectievelijk 9 en 2 procent was. Er was nauwelijks sprake van industriële ontwikkeling in Suriname. Het aandeel van de industriële sector in het bruto binnenlands produkt bedroeg in 1975 niet meer dan 8 procent.

De kapitaalintensieve bauxietwinning en de productie van aluinaarde en aluminium leverden werkgelegenheid op voor slechts 6 procent van het totaal aantal werknemers. In de landbouw en in de bosbouw waren respectievelijk 32 procent

en 2 procent van het totaal aantal werknemers werkzaam. Het aantal arbeidsplaatsen in de industrie bedroeg 6 procent van het totaal.⁴

Ondanks de grote migratie van Surinamers naar Nederland en de opvang van arbeidskrachten in het overheidsapparaat, dat in 1975 reeds 30 procent van de beroepsbevolking herbergde, heerste er een grote werkloosheid. Schattingen van de werkloosheid in 1975 variëren van 15 tot 25 procent van de beroepsbevolking.

Gegevens over de export tonen aan, dat het economisch beleid in Suriname nog sterk gericht was op de productie van primaire produkten ten behoeve van de export naar de landen in het centrum van de wereldeconomie. In 1975 bestond ongeveer 80 procent van de export uit bauxiet, aluinaarde en aluminium. De overige exportprodukten waren voornamelijk agrarische primaire produkten, met name rijst, bananen, garnalen en hout. Ongeveer 90 procent van de export was bestemd voor de centrumlanden, in het bijzonder de Verenigde Staten, Nederland en de Bondsrepubliek Duitsland. Slechts 10 procent van de Surinaamse export was bestemd voor andere perifere landen, in hoofdzaak landen in het Caribisch gebied en Zuid-Amerika.

Vrijwel alle industriële consumptiegoederen werden ingevoerd.

Ondanks de grote beschikbare landbouwarealen was er weinig aandacht besteed aan de voedselproductie ten behoeve van de binnenlandse markt. In 1975 werd ruim één derde deel van de geconsumeerde voedingsmiddelen geïmporteerd. De grote invoer van consumptiegoederen had een kleine machtige groep van importeurs en groothandelaren doen ontstaan. Hierdoor werd niet alleen de invoer gestimuleerd, maar werd bovendien de ontwikkeling van de industriële productie van voedingsmiddelen voor de binnenlandse markt belemmerd.

Investerings

Door de politieke onafhankelijkheid kreeg Suriname meer ruimte om een ontwikkelingsbeleid naar eigen inzicht te voeren.

Het ontwikkelingsplan voor de jaren na de onafhankelijkheid dat ter goedkeuring aan Nederland werd voorgelegd, wees er echter steeds op dat degenen die het beleid in Suriname bepaalden geen interesse hadden voor veranderingen in het sociaal-economisch beleid.

Het zogenaamde West-Surinam project, dat in hoofdzaak de winning van bauxiet, de productie van aluinaarde en de opwekking van hydroelektrische energie voor de productie van aluminium voor de export naar de landen in het centrum van de wereldeconomie behelst, stond centraal op de wensenlijst van de Surinaamse beleidsvoerders.

Ten aanzien van de bauxietreserves in West-Surinam kan het volgende worden opgemerkt. In het begin van de zestiger jaren, toen de bekende hoogwaardige bauxietreserves in de wereld nog niet zo groot waren, was er van de zijde van de transnationale aluminium ondernemingen voldoende belangstelling voor de exploitatie van de bauxietreserves in het binnenland van West-Surinam, indien de Surinaamse overheid belangrijke infrastructurele investeringen voor haar rekening zou nemen.

Aangezien deze infrastructurele investeringen, door de permanente financiële problemen waarmee de Surinaamse regering steeds te kampen had, slechts met Nederlandse ontwikkelingshulp

zouden kunnen worden gefinancierd, was het voor de hand liggend dat de Nederlandse onderneming Billiton ditmaal een belangrijke rol zou spelen in de exploitatie van deze Surinaamse bauxietreserves. In 1968 werd er in Rotterdam een richtlijnovereenkomst met betrekking tot de bauxietexploitatie in West-Suriname gesloten tussen Suriname en een consortium waarin de Billiton Maatschappij samen met ALCOA en ORMET - een andere Amerikaanse onderneming - deelnamen.

Het was dan ook hoogst merkwaardig dat de Surinaamse regering in 1970 plotseling met een andere onderneming - het Amerikaanse Reynolds Concern - een beginselovereenkomst sloot voor de exploitatie van de bauxietreserves in West-Suriname.

Deze overeenkomst wierp voor niet-ingewijden nog meer vragen op, aangezien Suriname zich daarbij verplichtte tot de aanleg van een spoorlijn, de bouw van een overslaghaven, het uitbaggeren en bevaarbaar houden van de Corantijnrivier.

Ook de bouw van een stad en eventueel benodigde landwegen zouden voor rekening van Suriname komen.

Daadwerkelijke uitvoering van de overeenkomst medt Reynolds heeft echter nooit plaatsgevonden. Het was dan ook niet te verwachten dat Nederland onvoorwaardelijk zijn medewerking zou verlenen aan de hoge infrastucturele investeringen ten gunste van de Amerikaanse onderneming Reynolds. In 1974 werd de overeenkomst ontbonden, waarbij Suriname wel een afkoop-som van ongeveer f 12 miljoen moest betalen.

Door de ontdekking van steeds nieuwe lucratieve bauxietreserves, zoals die in Australië en in Brazilië, is de economische waarde van de bauxietreserves in West-Suriname afgenomen. Afgezien van de vraag of het zinvol en ook rendabel is om tot winning van de Bakhuis bauxiet in het binnenland van West-Suriname over te gaan, is het, gezien de financiële positie van Suriname, duidelijk dat de benodigde hoge infrastructurale investeringen niet met eigen middelen kunnen worden gefinancierd.

Aangezien deze hoge infrastructurale investeringen slechts met Nederlandse ontwikkelingshulp zullen kunnen worden gefinancierd, is het niet verwonderlijk dat het aangaan van een beginselovereenkomst tot samenwerking op het gebied van de exploitatie van bauxiet in Suriname, tussen Suriname en de Billiton maatschappij - die inmiddels deel uitmaakt van het Shell Concern - vooraf ging aan het opzeggen van het contract met Reynolds door de Surinaamse regering.

Hoewel het in Rotterdam gevormde consortium inmiddels ontbonden is, moet het niet uitgesloten worden geacht dat wanneer er tot exploitatie van de bauxietreserves in West-Suriname wordt overgegaan, ook ALCOA daarin zal deelnemen. Het is daarom triest dat er inmiddels, met medewerking van Den Haag, niet alleen een kostbare spoorlijn in het binnenland van Suriname is aangelegd voordat er voldoende zekerheid was over de winning van de bauxietreserves, maar ook dat de spoorlijn in feite de verkeerde kant op loopt. De spoorlijn vanuit het Bakhuisgebied naar Apoera, dat aan de westelijke grens van Suriname ligt, had beter in de richting van het complex Paramam-Billiton aan de Surinamerivier, waar de huidige activiteiten van ALCOA en

Shell/Billiton zijn geconcentreerd, kunnen lopen. Hoewel de bestedingen in het kader van de Nederlandse ontwikkelingshulp na de onafhankelijkheid niet het bijzonder hoge streefniveau van f 2,7 miljard in 10 à 15 jaar hebben bereikt, zijn deze toch sterk toegenomen. Deze ontwikkelingsinvesteringen, die in de jaren voor de onafhankelijkheid reeds met ongeveer 50 procent ten opzichte van de zestiger jaren waren toegenomen en een niveau van ongeveer f 50 miljoen hadden bereikt, zijn na de onafhankelijkheid meer dan verdubbeld.⁵

Ondanks deze hoge overheidsinvesteringen nam de economische groei, in de periode na de onafhankelijkheid niet toe. De gemiddelde jaarlijkse groei van het bruto nationaal produkt van ongeveer vijf procent in de jaren na de onafhankelijkheid, is niet hoger geweest dan in de periode 1950 - 1975.⁶

Door een gebrek aan interesse voor de sociaal-economische problemen van het land bij degenen die het beleid bepaalden, is de productiestructuur van de Surinaamse economie na de onafhankelijkheid niet veranderd. Het ontwikkelingsbeleid werd in feite in toenemende mate bepaald door de Surinaamse leden van de C.O.N.S. (Commissie Ontwikkelingssamenwerking Nederland Suriname), die vanaf de onafhankelijkheid begon te functioneren. Het planbureau en de planafdelingen van de verschillende ministeries fungeerden steeds meer als administratieve organen.

Overheidsafinanciën

In de periode na de onafhankelijkheid zijn de overheidsinkomsten aanmerkelijk toegenomen, als gevolg van de hogere eisen van de bauxiet producerende landen aan de transnationale aluminiumondernemingen, dit in navolging van de succesvolle acties van de OPEC-landen. Het is niet duidelijk wat er, naast de financiering van nog meer arbeidsplaatsen in het ambtelijke apparaat, met deze additionele overheidsinkomsten is gebeurd. Wel is het zeker, dat deze inkomsten niet geïnvesteerd zijn in productieve activiteiten in Suriname.

Zoals reeds is opgemerkt is er na de onafhankelijkheid niets ten goede veranderd, met betrekking tot het sociaal-economisch beleid in Suriname. De sterkere stijging van de overheidsbestedingen in de periode na de onafhankelijkheid, als gevolg van de sterke toename van de ontwikkelingshulp en de overheidsinkomsten uit de bauxietexploitatie, hebben niet geleid tot een verandering in het economisch productieproces en de productiestructuur van Suriname.

De sterk gestegen overheidsbestedingen hebben wel bijgedragen tot de sterke toename van de inflatie. In de zestiger jaren en het begin van de zeventiger jaren bedroeg de inflatie in Suriname gemiddeld 3,5 procent per jaar. In de periode na de onafhankelijkheid is de inflatie opgelopen tot ongeveer 12 procent en in 1979 zijn de gemiddelde prijzen in Suriname zelfs met 15 procent toegenomen. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de sterke stijging van de inflatie reeds vanaf 1973, mede door de oliecrisis, en de toegenomen ontwikkelingshulp, was begonnen. Gegevens van het Algemeen Bureau voor de Statistiek van Suriname, met betrekking tot de loonkosten in de grootste bedrijven in de mijnbouw, de industrie, de handel en het bank- en verzekeringswezen, tonen aan dat het gemiddelde reële

loon van de werknemers in deze bedrijven, ondanks de sterke prijsstijgingen in de afgelopen jaren, iets is toegenomen. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de activiteiten van de vakbonden. Typerend voor de houding van de Surinaamse overheid is het feit, dat het Algemeen Bureau voor de Statistiek totaal geen gegevens verzamelt en publiceert over het grote aantal kleine bedrijven. Het is immers zeer waarschijnlijk dat de lonen in deze bedrijven in de afgelopen jaren niet sneller zijn toegenomen dan de gemiddelde prijzen. De meeste kleine bedrijven hebben permanent te kampen met financiële problemen en in deze bedrijven is er nauwelijks sprake van georganiseerd opkomen voor de belangen van de arbeiders, aangezien de vakbonden in Suriname per bedrijf zijn opgezet. De gegevens van het A.B.S. over de loonontwikkelingen in de afgelopen jaren omvatten wel de lonen en salarissen van de ambtenaren, waarvan het aantal ook na de onafhankelijkheid sterk is toegenomen.

In de periode vanaf 1973, toen de inflatie sterk steeg, zijn de lonen en salarissen van de ambtenaren, die in 1979 niet minder dan 35 procent van de beroepsbevolking uitmaakten, achtergebleven bij de prijsstijgingen. Gezien de bescheiden groei van de agrarische produktie en het feit dat deze groei in hoofdzaak toe te schrijven is aan de produktie in de grote gemechaniseerde bedrijven, die voor de export naar de centrumlanden produceren, kan worden aangenomen dat ook het grote aantal arbeidskrachten, werkzaam in de agrarische sector buiten de grote bedrijven, hun inkomen niet hebben zien toenemen.

Gegevens over de grote bedrijven, met betrekking tot de omzet per mens, vertonen voor de jaren na de onafhankelijkheid een bijzonder sterke stijging voor de handel en het bank- en verzekeringswezen. De stijging van de omzet per mens gaat in deze bedrijven in de afgelopen jaren ver uit boven de gemiddelde arbeidskosten.⁷

Inkomensverdeling

In publikaties van het Planbureau en het ABS, die deel uitmaken van het zgn. planapparaat van Suriname wordt gesteld dat de inkomensverdeling in Suriname niet erg ongelijkmatig is en zelfs gunstig afsteekt bij de andere Zuid Amerikaanse landen. Deze conclusie wordt getrokken op basis van een recent gehouden budgetonderzoek in Paramaribo en het deel van het district Suriname rondom Paramaribo.⁸

Van de huishoudingen die in Paramaribo aan het onderzoek hadden deelgenomen, had 10 procent een bruto inkomen van minder dan Sf 200 per maand en 51 procent een bruto inkomen van minder dan Sf 600 per maand. In het district Suriname had 13 procent van de huishoudingen, die aan het onderzoek hadden meegewerkt, een bruto inkomen van minder dan Sf 200 per maand en 68 procent een bruto inkomen van minder dan Sf 600 per maand. Hierbij moet worden vermeld dat de koopkracht van de Surinaamse gulden lager ligt dan die van de Nederlandse gulden, terwijl de officiële wisselkoers 1,10 bedraagt. Nog afgezien van het feit dat het bestaansminimum in een economie als die van Suriname niet ver beneden een bruto inkomen van Sf 600 zal liggen, geeft een inkomensverdeling gebaseerd op een budgetonderzoek in een ontwikkelingsland en zeker in het betreffende

Elke bedrijfseconoom m/v zou de kansen bij Unilever eens moeten bekijken

Want die zijn er te over. Zowel op financieel-economisch gebied als in de marketing-sector. Begrijpelijk. Unilever is een zeer gevarieerd bedrijf met een sterk doorgevoerd decentralisatiebeleid. Dat geeft ruimte aan management op verschillend gebied bij een groot aantal zelfstandige werkmaatschappijen.

Voor bedrijfseconomen betekent dat: levendig en afwisselend werk in een dynamisch, soepel ondernemersklimaat; met een (snel) groeiende zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.

Financieel-economische sector

De mogelijkheden in de financieel-economische sfeer zijn bij Unilever ruim en aantrekkelijk. In de eerste plaats bestaat er door decentralisatie een grote verscheidenheid van functies op het hoofdkantoor en bij de werkmaatschappijen. Daarnaast brengt het grote aantal produkten differentiatie in problemen, werkklimaat en beleid.

Uw functie bij een Unilever werkmaatschappij omvat intensief contact met een aantal bedrijfssectoren. U krijgt te maken met productie-, marketing- en verkoopprocessen die bedrijfseconomische ondersteuning vragen. Al heel spoedig verwacht men van u een bijdrage in formulering en uitvoering van het beleid.

Ook de afdeling Interne Accountantscontrole blijkt vaak een platform voor verdere ontplooiing. Het contact met de grote verscheidenheid aan Unilever bedrijven resulteert niet alleen in een afwisselende job waarin controle en advies elkaar aanvullen, maar verschaft u tevens de ervaring die bij Unilever ook voor toekomstige functies bijzonder wordt gewaardeerd. Het volgen van een post-doctorale accountancy-opleiding is voor alle hierboven genoemde functies noodzakelijk.

Marketing sector

Van het totale pakket merkartikelen in Nederland neemt Unilever een fors deel voor zijn rekening. U vindt daarin overwegend bekende namen zoals b.v. Blue Band, Becel, Omo, All, Iglo, Unox en Calvé. Marktleiders vaak, die hun plaats in de winkels snel verruilen voor gebruik in het huishouden. Om de produkten op hun levensweg adequaat te kunnen begeleiden, beschikt elke werkmaatschappij over een hooggekwalificeerd marketing-apparaat, waarin alle activiteiten rond de produkten gecoördineerd, begeleid en bijgesteld worden, vanaf de fase voor introductie tot en met de consumptie.

Mocht u een marketingfunctie bij een van onze ondernemingen ambiëren, dan krijgt u een bijzonder boeiende job.

U bent dan namelijk betrokken bij het concipiëren en uitvoeren van beleidsplannen, die de levensloop van een produkt bepalen. U werkt daarbij nauw samen met onder andere produktontwikkeling, productie, verkoop, marktonderzoek, het reclamebureau en de bedrijfseconomische afdeling. Naast de uiterst belangrijke „training on the job” is er een uitstekende eigen marketopleiding in de vorm van seminars om u voor de specifieke kanten van uw functie te bekwamen.

Als deze korte schetsen uw belangstelling wekten en u uzelf in een beleidsuitvoerende en beleidsformulerende functie bij Unilever ziet zitten, als u bovendien de mogelijkheid van afwisseling van functie en standplaats aantrekkelijk vindt dan willen wij u graag ontmoeten. Oriënterend wederzijds en uiteraard geheel vrijblijvend.

Een afspraak voor een gesprek maakt u met (voor de financieel-economische sector) de heer R. Staal, telefoonnummer 010 - 644240; (voor de marketingsector) de heer K. de Boer, telefoonnummer 010 - 644248.

Unilever omvat een indrukwekkend aantal werkmaatschappijen. In 75 landen staan haar medewerkers midden in het dynamische marktgebeuren van alledag. Dit biedt de goede manager hoogst interessante kansen in een veelzijdig concern. Indien u behoefte heeft om geïnformeerd te worden over andere mogelijkheden bij Unilever, dan kunt u vanzelfsprekend eveneens contact opnemen. Belt u dan: 010 - 644232.

 Unilever

onderzoek in Suriname een vertekend beeld. Het is immers bekend dat is Suriname, evenals in de meeste ontwikkelingslanden, de armste gezinnen en de gezinnen met de hoogste inkomens om - zij het verschillende - redenen niet deelnemen aan een dergelijk onderzoek. Ook is het bekend dat de armsten in Suriname in het algemeen degenen zijn die deel uitmaken van de huishoudingen, die bestaan uit een moeder met een groot aantal kinderen en dat die niet in het budgetonderzoek zijn opgenomen. Bovendien is in dit onderzoek de agrarische bevolking in de armste districten buiten beschouwing gelaten. De sterke groei van de villawijken in de omgeving van Paramaribo en het niet afnemend grote aantal krotten zijn het zichtbare bewijs dat de inkomensverschillen in Suriname na de onafhankelijkheid zijn toegenomen en dat er op dit gebied weinig verschillen zijn met wat ontwikkelingsniveau betreft vergelijkbare Zuidamerikaanse landen. De sterke stijging van het inkomen van een groep importeurs, groothandelaren en beoefenaars van vrije beroepen en de daling van de reële inkomens van de ambtenaren, zijn één van de belangrijkste oorzaken geweest van de vermoedelijk sterke toename van de corruptie, waarvan de hoge consumptieve uitgaven van een aantal hoge ambtenaren, politici en adviseurs van de overheid een indicatie geven.

Overzicht van problemen

De belangrijkste kenmerken van de Surinaamse economie in de jaren na de onafhankelijkheid zijn:

- Een bijzonder snelle stijging van de invoer van kapitaal als gevolg van de sterke groei van de ontwikkelingshulp en aanmerkelijk hogere inkomsten uit de bauxietexploitatie.
- Een relatief lage groei van het nationaal produkt. Bovendien is de economie in hoofdzaak gebaseerd op de productie van primaire goederen bestemd voor de export naar de landen die het centrum van de wereldeconomie vormen.
- Een sterke stijging van de inflatie.
- Een sterke toename van de materiële welvaart en consumptie van een kleine elite groep, terwijl meer dan de helft van de bevolking een inkomen heeft dat niet boven het bestaansminimum ligt.
- Een grote werkloosheid.
- Een grote migratie van min of meer geschoolde arbeidskrachten naar Nederland.

Hoewel de meeste van de bovengenoemde problemen waarmee Suriname na de onafhankelijkheid te kampen heeft reeds voordien bestonden, kan wel worden gesteld dat er een steeds verdergaande verslechtering is opgetreden.

Het door de regering stelselmatig negeren van de sociaal-economische problemen in het bijzonder de grote werkloosheid, de sterke stijging van de inflatie en de toenemende inkomensverschillen, heeft tot gevolg gehad dat de sociale conflicten steeds zijn opgelopen.

Dit heeft geleid tot een militaire staatsgreep op 25 februari vorig jaar. De regering werd naar huis gestuurd en het parlement werd ontbonden. Het ziet er naar uit dat de machtsstrijd die daarna ontstond ten gunste is uitgevallen van de groep die stelt dat zij ten aanzien van hun sociaal-economisch beleid 'de weg van het midden' zal volgen. Deze middenkoers is inderdaad te vinden in de regeringsverklaring van de door

de militairen ingestelde nieuwe burgerregering op 1 mei van dit jaar en het urgentieprogramma van deze regering voor de komende twee jaar.

Ook deze Surinaamse regering wil haar ontwikkelingsinvesteringen - zij het in wat mindere mate dan haar voorgangers - met Nederlandse ontwikkelingshulp financieren. Inmiddels is overeenstemming met Nederland bereikt over de uitvoering van een groot aantal min of meer nieuwe projecten. Het meest opvallende van de projectenlijst die recentelijk door de nieuwe C.O.N.S. is goedgekeurd, is dat de activiteiten met betrekking tot het West-Suriname project voorshands beperkt worden tot het opwekken van hydro-elektrische energie. Gezien de sterk gestegen prijs van aardolie zou de opwekking van energie via waterkracht in Suriname zeer waarschijnlijk rendabel zijn en onder meer kunnen leiden tot een toename van de verwerking van bauxiet tot aluminium in Suriname.

Daarnaast zijn er een aantal nieuwe projecten die zouden kunnen worden geïnterpreteerd als een eerste aanzet tot verbetering van de materiële welvaart van de lagere inkomensklassen.

De eerste indruk die verkregen wordt van degenen die thans het sociaal-economisch beleid van Suriname bepalen is dat zij ten aanzien van de buitenlandse verhoudingen weinig zullen veranderen. Wat de binnenlandse verhoudingen betreft mag worden aangenomen dat de corruptie zal worden bestreden en dat er zal worden gewerkt aan enige verbetering van de positie van de armsten in de Surinaamse samenleving. Het moet echter ten eerste worden betwijfeld of het door de nieuwe Surinaamse regering beoogde 'beleid van het midden' zonder ingrijpende veranderingen in de binnenlandse verhoudingen en enige aanpassing van de buitenlandse betrekkingen zal kunnen worden gerealiseerd. Ook het beleid van het midden zal gericht moeten zijn op een afname van de grote werkloosheid, het beteugelen van de inflatie en een meer rechtvaardige inkomensverdeling. Om sociale onrust te voorkomen zal ook deze regering werkgelegenheid moeten creëren, vooral omdat de migratie van Surinamers naar Nederland steeds meer zal worden belemmerd.

Gezien de beschikbare agrarische grond en de grote invoer van voedingsmiddelen zijn er voldoende mogelijkheden voor de productie van voedingsmiddelen bestemd voor de binnenlandse markt. Hierbij moet worden gedacht aan land- en tuinbouwbedrijven met het doel voedingsmiddelen van hoge kwaliteit te produceren in eerste instantie gericht op het binnenland maar later ook voor de uitvoer.

Het entameren van industriële productieactiviteiten ten behoeve van de binnenlandse markt zal gezien de geringe grootte van deze markt slechts beperkt kunnen zijn, maar biedt toch enige mogelijkheden die een bijdrage kunnen leveren aan de bestrijding van de werkloosheid.

Een groot probleem met betrekking tot de productie van de voedingsmiddelen en industriële produkten bestemd voor de binnenlandse markt is de tegenwerking die daarbij zal worden onderhouden van de kleine machtige groep die de invoer en distributie van deze produkten controleert.

Een bijdrage tot de bestrijding van de werkloosheid kan ook worden verkregen wanneer de Surinaamse regering grote aandacht zou besteden aan de mogelijkheden met betrekking tot de verwerking van zowel delfstoffen als van agrarische primaire produkten.

Gezien het, in vergelijking met andere perifere landen, hoge loonniveau is Suriname niet aantrekkelijk als vestigingsplaats voor arbeidsintensieve industriële activiteiten van transnationale industriële ondernemingen en als exportplatform van arbeidsintensieve produkten bestemd voor de markten van de centrumlanden. Toch zijn er ook op dit gebied mogelijkheden, wanneer de Surinaamse regering daar grote aandacht aan zou besteden en verhoging van de arbeidsproductiviteit onder meer door aangepaste scholing en opleiding van de betreffende arbeidskrachten zou kunnen plaatsvinden.

De bestrijding van de inflatie vereist een duidelijk loon- en prijsbeleid. Hierbij is het noodzakelijk dat de winsten vooral in de handel worden beteugeld en dat de tarieven in de vrije beroepen worden beheerst.

Met de buitenlandse ondernemingen zou moeten worden overeengekomen dat hun lonen in de pas moeten lopen met de gangbare lonen in Suriname. Dit zal niet moeten betekenen dat het aandeel van de in de buitenlandse ondernemingen geproduceerde toegevoegde waarde die in Suriname achterblijft toeneemt maar dat de overheidsinkomsten daaruit relatief zullen moeten stijgen. De bovengenoemde maatregelen ter bestrijding van de inflatie zullen tevens een positief effect hebben op de inkomensverdeling. Ook de afname van de inflatie zal, gezien de geringe sociale voorzieningen die bovendien niet waardevast zijn, op zich zelf weer tot een afname van de inkomensverschillen leiden. Van essentieel belang in deze is echter dat het belastingstelsel dienovereenkomstig wordt herzien en dat vooral daadwerkelijke inning van de belastingen plaatsvindt.

De corruptie zou kunnen worden tegengegaan indien de beloning van de ambtenaren en politici zou worden opgetrokken tot het niveau van die in het particuliere bedrijfsleven. Dit zal echter slechts mogelijk zijn wanneer er wordt afgedaan met het creëren van overheidsbaantjes als de 'oplossing' voor de werkloosheid en indien de grootte van het overheidsapparaat tot de juiste proporties wordt teruggebracht.

De tijd zal echter moeten leren of degenen die thans het sociaal-economisch beleid in Suriname bepalen de noodzakelijke maatregelen zullen treffen waardoor een substantiële verbetering ten opzichte van de periode voor 25 februari 1980 zal geschieden.

Drs. H.E. Chin is als econoom verbonden aan de Vakgroep Agrarische en Ontwikkelingseconomie van Universiteit van Amsterdam. Hij was voordien onder andere plaatsvervangend directeur van het Surinaamse Planbureau in Paramaribo. Hij publiceerde eerder over Surinaamse ontwikkelingsvraagstukken, o.a. in *Beleid en Maatschappij* (1975). Bijgaand artikel werd overgenomen uit: *Beleid en Maatschappij*, januari 1981.

Adres: Kievitlaan 21, 1742 AA Schagen, telefoon 0 22 40 - 145 07.

Op mondiaal niveau neemt Peat Marwick International onder meer een toonaangevende plaats in op het gebied van accountancy, belastingadviezen en management consultancy. Wereldwijd telt deze organisatie 24.000 medewerkers en 300 vestigingen in 80 landen. In Nederland werkt PMM Belastingadviseurs B.V. in groter verband samen met zowel accountants als organisatieadviseurs in Amsterdam, Den Haag en Arnhem.

BELASTING-CONSULENTEN

(M/V, universitair niveau rechten, economie, fiscaal recht, bedrijfs-economie. Of lange ervaring.)

PMM Belastingadviseurs B.V. voert een zeer actief en progressief promotiebeleid. Dat is niet alleen een filosofie, ook de aanhoudende groei maakt dat noodzakelijk. In principe zult u de eerste twee jaar onder verantwoordelijkheid van een manager adviezen verlenen en initiatieven ontwikkelen op het brede terrein van de fiscale begeleiding. Daarna dient u in staat te zijn om dergelijke projecten geheel onder eigen verantwoordelijkheid af te wikkelen.

Bij PMM Belastingadviseurs B.V. wordt hard gewerkt en heersen uitgesproken opvattingen over hoe dat werk het best kan worden uitgevoerd. U bent er op uw plaats, als u zelfstandig kunt werken en daar een grote mate van zelfbewustheid aan ontleent. Omdat zeer uiteenlopende problematieken zich in een hoog tempo voordoen, zult u nogal eens onder druk staan. Wilt u dat als een uitdaging zien, dan is uw carrière in principe gemaakt.

Tegenover dit aanzienlijke verwachtingspatroon staan voorspoedige vooruitzichten en een inkomen dat evenals de secundaire arbeidsvoorwaarden aantrekkelijk genoemd kan worden.

Omdat PMM Belastingadviseurs B.V. doorstuderen noodzakelijk acht, zijn er voor academici die een postdoctorale studie fiscaal recht/economie willen volgen allerlei faciliteiten aanwezig. Specialisaties zijn mogelijk, en in internationaal verband (Londen en Parijs) worden gerichte studies en opleidingen verzorgd.

Voor meer informatie en het maken van afspraken kunt u contact opnemen met Mr. W.P. van der Spek in het kantoor Den Haag, tel. 070 - 814761 (na kantooruren: 01899 - 19240), Mr. P.R. Langendonk in het kantoor Arnhem, tel. 085 - 513515 (na kantooruren: 085 - 611480) of de heer E.W. van Someren Gréve in het kantoor Amsterdam, tel. 020 - 225666 (na kantooruren: 070 - 986587).

PMM Belastingadviseurs B.V.

Laan van Nieuw Oost-Indië 127, 2593 BM Den Haag; Herengracht 566, 1017 CH Amsterdam; Eusebiusbuitensingel 3, 6828 HS Arnhem.

Het Plaatsingsburo

Het plaatsingsburo (P.B.) werd 50 jaar geleden in het leven geroepen. De grote Amsterdamse econoom, Limperg, richtte in de crisistijd (1931) het buro op om al dan niet afgestudeerde economen te helpen bij het vinden van een geschikte baan.

Gedurende de oorlog raakte het P.B. in de versukkeling, maar zij herleefde, speciaal na 1953, toen de Kring van Amsterdamse Economen het buro nieuw leven inblies. In 1957 werd het buro deel van de Economische Faculteit van de Universiteit van Amsterdam (E.F.).

Dat betekende en betekent, dat de E.F. de verschillende kosten aan dit werk verbonden voor haar rekening neemt, zoals verlening van huisvesting, verzorging van secretariaatswerkzaamheden en het betalen van de loonkosten.

Sinds 1953 beheert de heer Muller het P.B.. Door deze functie kwam hij in 1957 voor 3/10 van de werktijd in dienst van de faculteit. Hij wordt gesteund door Mevr. van den Berg, die het secretariaatswerk verzorgt en die zijn functie gedurende zijn afwezigheid in de rest van de week waarneemt.

Bestaansrecht van een organisatie begint met de bekendheid ervan. Dit geldt ook voor het P.B.

Van verschillende kanten werd de Rostraredactie gevraagd aandacht te besteden aan het P.B., daar in het kader van de bezuinigingen in de F.R. een poging werd ondernomen de geldkraan t.a.v. de financiering van dit buro, dicht te draaien. Men argumenteerde, dat het P.B., als dependance van het arbeidsburo, ook door het arbeidsburo betaald diende te worden. Zij behartigde taken, die op het arbeidsburo, en niet op de faculteit thuis hoorden.

Het voorstel tot opheffing stuitte op felle kritiek, niet in de laatste plaats van de studentenfracties. De F.R. draaide, na inlichtingen te hebben ingewonnen, helemaal om. Het oordeelde dat het P.B. voor studenten van zo'n groot belang is, dat de activiteiten van het P.B. moeten worden gefinancierd i.p.v. verminderd.

Wij hadden een gesprek met de secretaris van het P.B., de heer Muller, een welbespraakte vijftiger en met Mevr. van den Berg van het faculteitsburo.

De heer Muller heeft wel wat op te merken op de vergelijking van zijn werk met dat van het arbeidsburo.

Mu: Het P.B. is veel specifiek bezig dan het arbeidsburo. Het arbeidsburo heeft een aantal banen en daaruit kan een werkzoekende kiezen. Als de werkzoekende een baan gevonden heeft weet hij vaak niet wat die baan precies inhoudt, en, wat minstens zo belangrijk is, hij weet vaak niets of niet veel van het bedrijf waar hij gaat werken. Dit ondanks het bestaan van Intermediair, jaarboeken en voorlichting door bedrijven.

Hoe werkt Muller c.q. het plaatsingsburo?

'Kijk', zegt hij, 'van beroep ben ik accountant, en kom zodoende in vele instellingen en bedrijven door het hele land. Hierdoor ben ik in staat in zo'n bedrijf rond te kijken, en kennis te nemen van zaken die voor de werkgelegenheid van economen van belang zijn.

Daarnaast leg ik contacten met mensen in dat bedrijf. Het kost dan niet veel moeite te informeren of er nog vacatures voor economen zijn. Dit is de ene kant.

De andere kant is, dat zij die een baan zoeken mij hun wensen - en vakkenpakket voorleggen. Door met deze mensen (studenten, afgestudeerden) te praten, probeer ik er dan achter te komen wat zo iemand nou precies wil, want vaak weten ze dat zelf niet eens. Als we daar eenmaal achter zijn, zijn we vergenoeg. De volgende stap is dan, dat

ik in mijn archief een baan of een bedrijf opzoek, of contact opneem met een bedrijf, waarvan ik via mijn werk als accountant weet, dat zij er iemand zoeken, of dat zij er vroeger iemand gezocht hebben. Dit systeem heeft voordelen voor sollicitant en bedrijf. De sollicitant weet wat hij wil, waar hij terecht komt, en wat er van hem verwacht wordt. Door mijn introductie bespaart hem dat langdurige, moeizame sollicitaties en tegenslagen.

Het bedrijf heeft soortgelijke voordelen, daar het een reclame campagne met onzekere afloop bespaard wordt. In de 27 jaar dat ik dit werk doe, heb ik een goede relatie opgebouwd met instellingen en bedrijven, waardoor deze gemakkelijk iemand op mijn voorspraak aannemen. Verder hou ik de bedrijven op de hoogte van wat er op de faculteit gebeurt. Dit voorkomt, dat bedrijven verkeerde verwachtingen van studenten hebben. Anderzijds hou ik de studieadviseur op de hoogte van wat het bedrijfsleven vraagt, waardoor deze de studenten al in een vroeg stadium kan informeren. Hij kan hen dan eventueel adviseren hun studiepakket aan te passen.'

Red: 'Is er nog verschil in vakkenpakketten?'

Mu: 'Gevraagd worden vooral bedrijfseconomen; aan sociaal-economen is er een overschot. Sociaal-economen, die niet an de slag kunnen komen, adviseer ik er bedrijfseconomische vakken bij te doen. Verder geef ik ook adviezen voor het schrijven van sollicitatie brieven, want dat is een kunst op zich.

Er zijn mensen voor wie ik binnen 10 minuten een baan heb, voor anderen duurt het wel twee jaar. Gemiddeld komen zij zo'n zes keer op mijn spreekuur en zoeken zij 2 à 4 maanden.

Red: 'Komen bij U alleen de kneusjes?'

Mu: 'Bij mij komen zowel de goeie als de minder goeie. Het is trouwens vaak niet een kwestie van goed of minder goed. Waar het om gaat is, dat iemand persoonlijkheid heeft en leiding kan geven. Dat leer je hier niet, hoogstens misschien bij interne organisatie. Plastisch gezegd: 'Een afgestudeerde dominee moet ook een omroep kunnen leiden!' (Dominee Van den Heuvel VARA, red.)

Red: 'Werkt U samen met plaatsingsburo's van andere faculteiten?'

Mu: 'Bij mijn weten heeft op dit moment alleen de E.F. van Rotterdam een plaatsingsburo, en ik vind het jammer, dat er niet meer, b.v. ook bij andere studierichtingen, zijn. Zo kom ik ook wel eens baantjes tegen voor juristen. Vroeger kon ik die doorgeven naar een secretaresse bij de juridische faculteit, maar sinds die weg is, heb ik die mogelijkheid niet meer. Wel is het zo, dat ik regelmatig afgestudeerden van andere economische faculteiten op bezoek krijg. Die help ik ook.'

Red: 'Uit cijfers, in het jaarverslag van het plaatsingsburo, blijkt, dat het aantal ingeschreven studenten de laatste jaren achteruit loopt en dat U er relatief weinig aan een baan heeft kunnen helpen. (zie tabel) Hoe komt dat?'

Mu: 'Allereerst een opmerking over de cijfers. Het dalend aantal inschrijvingen is te verklaren uit de onbekendheid van studenten met het plaatsingsburo. O.a. via Rostra hopen wij die bekendheid te vergroten, zodat meer studenten van het P.B. gebruik zullen maken.'

Uit onze tegenwerping, dat uit het dalend aantal inschrijvingen ook zou kunnen blijken, dat de studenten zelf een baan kunnen vinden, en dus het P.B. minder nodig is, antwoordt dhr. Muller, dat als dit zo zou zijn, hij dit zeker een goede ontwikkeling zou vinden, maar hij acht de kans hierop zeker niet groot, gezien de economische situatie. Verder gelooft hij zeker in het nut van

het P.B.. Hij helpt nog ieder jaar mensen aan een baan, die anders misschien geen baan hadden kunnen vinden. De cijfers daaromtrent zijn, volgens hem, vertekend. Zij geven alleen die mensen weer, die hij door directe bemiddeling aan een baan geholpen heeft, en zij weerspiegelen niet het aantal personen, die door zijn adviezen aan een baan geholpen zijn.

Intelligent sparen. Met de Meesrente- rekening.

Intelligent sparen. Dat is: hoge rente, en toch veel vrijheid. Ruime mogelijkheden om direct over Uw geld te beschikken. Daarom hebben de rekenmeesters van Bank Mees & Hope de Meesrente-rekening gecreëerd.

10 $\frac{1}{4}$ %

Hoge rente.

Het percentage wordt maandelijks vooraf vastgesteld. In mei 1981 bedraagt het 10 $\frac{1}{4}$ %. Een uiterst florissante rente, die éénmaal per jaar wordt bijgeschreven.

Hoge vrije opname.

U kunt elke maand tot f 3.000,- opnemen. In de dure decembermaand zelfs tot f 6.000,-.

Méer geld opnemen?

Zoals U wilt. Maar dan geldt een opzegtermijn van 24 maanden. Anders betaalt U 2% opnamekosten over het bedrag boven de vrije opname.

Onroerend goed.

Geld nodig voor de aanschaf van onroerend goed? Uw Meesrente-rekening is er goed voor. Zonder opzegtermijn, zonder opnamekosten.

Loop binnen of bel op.

Wij informeren U gaarne persoonlijk over de Meesrente-rekening. Ook over de mogelijkheid om thuis te sparen, gewoon via Uw postgiro- of bankrekening.

De
Meesrente-rekening.
Wij durven
elke vergelijking aan.

BANK MEES & HOPE NV

Amsterdam, Herengracht 548; (020) 527 91 11;
(Buitenveldert), Assumburg 150; (020) 42 98 60;
Haarlem, Houtplein 8; (023) 31 59 50.

De meerderheid van de faculteitsraad zag het ook zo, want het P.B. blijft niet alleen bestaan, daarnaast mag zij haar activiteiten verder uitbreiden.

De faculteitsraad liet enige tijd geleden ook een

	76/77	77/78	78/79	79/80
ingeschrevenen	16	19	14	10
nieuwe inschrijvingen	34	29	16	23
	50	48	30	33
plaatsingen	7	15	5	9
zelf werk gevonden	19	16	11	2
geen reactie	3	1	3	-
niet plaatsbaar	1	-	-	-
teruggetrokken	1	2	1	3
	31	34	20	14
ingeschrevenen	19	14	10	19

critische nota het licht zien t.a.v. de werkzaamheden, vooral m.b.t. het doen van onderzoek en het schrijven van publicaties, van wetenschappelijke medewerkers en professoren aan onze faculteit.

Deze nota viel negatief uit. In de toekomst zijn waarschijnlijk maatregelen te verwachten tegen diegenen, die niet hard genoeg werken. Op onze vraag of hij ook al wetenschappelijke medewerkers op zijn spreekuur gehad had, antwoordde hij bevestigend.

Ook voor deze groep geldt het devies wat de heer Muller zich naar analogie van een uitzendburo heeft eigen gemaakt: 'Wij hebben een baan voor U of wij zoeken een baan voor U!'

spreekuur: donderdag-ochtend 10.00-11.00 uur, kamer 2141

H.K. en H.S.
foto's; H.S.

Innovatie langs nieuwe wegen

Toen Uitgeverij Kluwer de redactie van Rostra een recensie-exemplaar stuurde moet zij gedacht hebben: Dames/Heren (adspirant)-Economen, wilt U even lezen wat hier geschreven wordt door drie Technologen!

In een bescheiden boekwerk wordt helder geschreven over de in opkomst zijnde nieuwe normen en waarden, de daaraan gekoppelde *gewenste* nieuwe economische groei en de technisch-economische sector die zich hieraan zal moeten *aanpassen*. U leest het goed! Aanpassen! Innovatie als de schepper van nieuwe economische groei en de verlosser van de onbeperkte behoeften zal lang op zich laten wachten als niet nu gewerkt wordt aan nieuwe structuren die de vernieuwingsmogelijkheden minder omknellen.

Om de daad bij het woord te voegen worden in de loop van het boek nogal wat aanbevelingen gedaan omtrent deze nieuwe structuren (m.n. in Hfst.9).

'De centrale waarde voor de tijd die komt zal vooral zijn: 'Humanisering en individualisering'. 'Humanisering, relaties, assertiviteit, privacy, informatie, evenwicht tussen innerlijk en uiterlijk leven, evenwicht ook tussen de menselijke activiteiten en de natuur, integratie van werk en andere levensaspecten, zelf beslissen over de eigen situatie in assertief samenspel met anderen, zijn trefwoorden die onze speculatie karakteriseren', aldus de auteurs.

Het boek vergeet uiteraard niet een aantal specifieke technologische ontwikkelingen te bespreken en hun maatschappelijke gevolgen (o.a.

micro-electronica, bio-technologie, exploitatie van de zee).

Een prima boek. Ook als literatuurverwijzer naar andere boeken de innovatie betreffende, alsmede daar waar het de overheidsnota's bespreekt is het een zeer nuttig boek.

pieter beemsterboer

'Innovatie langs nieuwe wegen' - Ir. H.K. Boswijk, Ir. J.G. Wissema en Ir. W.C.L. Zegveld. Uitg. Kluwer, prijs f24,50.

**paardekooper &
hoffman
accountants**

amsterdam/apeldoorn/breda
's gravenhage/haarlem
roosendaal/rotterdam/terneuzen
zaandam

Paardekooper & Hoffman Accountants is een middelgrote accountantsmaatschap met negen vestigingen in Nederland. Daarnaast hebben wij internationale contacten met buitenlandse collegae.

Paardekooper & Hoffman Accountants is een groeiende maatschap. Tengevolge van deze groei hebben wij op ons kantoor te Amsterdam plaatsingsmogelijkheden voor

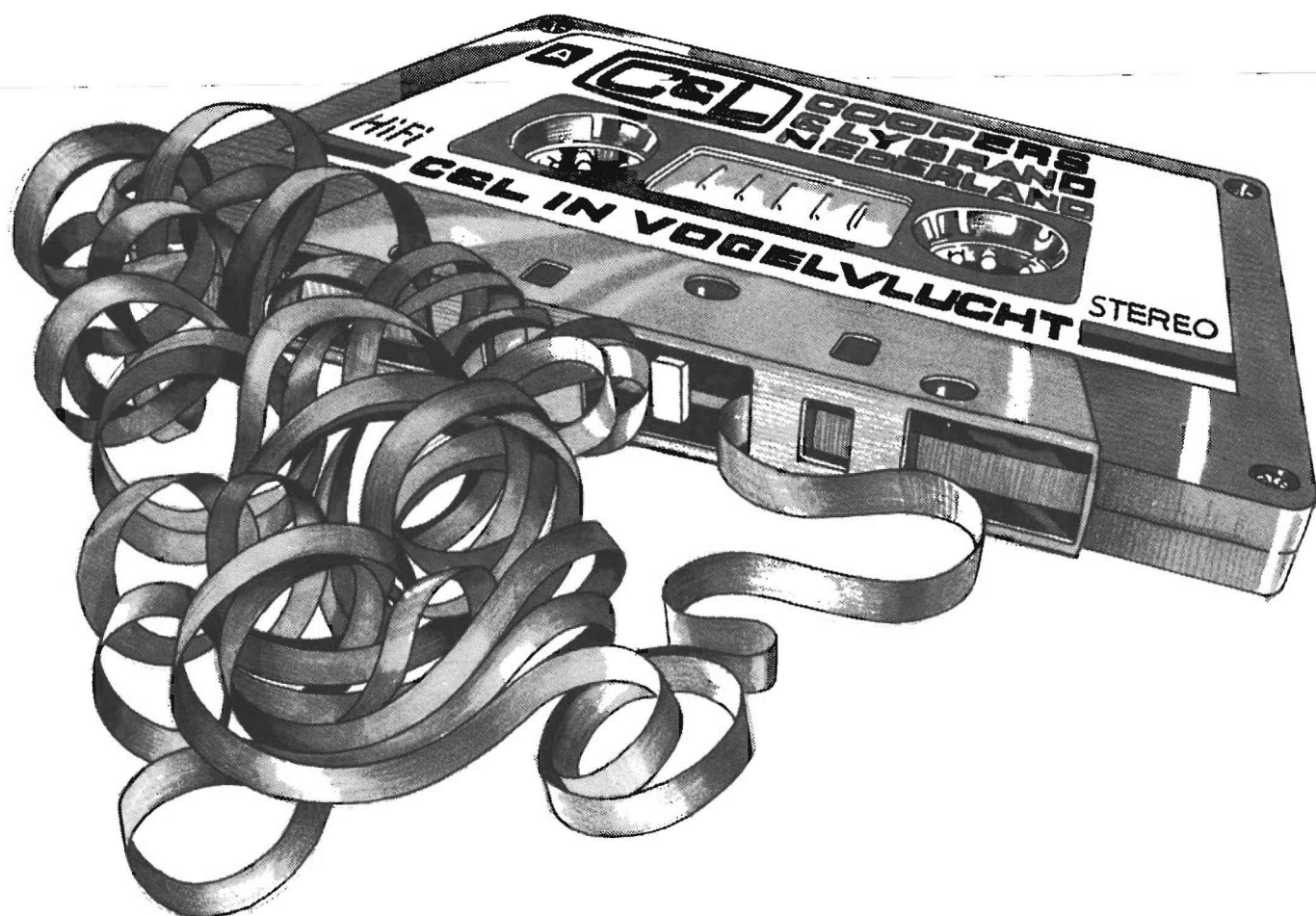
jonge doctorandi bedrijfseconomie

Voor studenten bedrijfseconomie of pas afgestudeerde bedrijfseconomen bieden wij boeiende carrièremogelijkheden in de accountancy.

Geïnteresseerde kandidaten nodigen wij gaarne uit voor een oriënterend onderhoud. U kunt een afspraak maken via de afdeling personeelszaken die in Rotterdam is gevestigd.

De vestiging te Amsterdam is gelegen aan het J.W. Brouwersplein 12.

Sollicitatie-adres:
Calandstraat 25, 3016 CA Rotterdam.
Telefoon: 010-364944.

42.5 meter toekomstmuziek...

Er wordt in vele toonaarden over Coopers & Lybrand gesproken. Maar altijd erg fragmentarisch. Dat maakt het vormen van een compleet beeld moeilijk.

Vandaar dat we alle feiten eens op een bandje hebben gezet. Speciaal voor hen, die willen weten wat Coopers & Lybrand zoal te bieden heeft als werkgever. Veel. In ieder opzicht. In elk geval genoeg om die 42.5 meter informatie snel aan te vragen. Dan kunt u er thuis bij een kopje koffie rustig naar luisteren.

Wanneer u bedrijfseconoom bent of binnenkort wordt, kunt u de cassette met de bijbehorende documentatie telefonisch of schriftelijk aanvragen bij

Coopers & Lybrand Nederland

Westblaak 100, 3012 KM Rotterdam, tel. 010-130680.
Leidseplein 29, 1017 PS Amsterdam, tel. 020-221355.

Ingezonden

Redactie Rostra.

De vakgroep Bedrijfseconomie voelt zich ten onrechte beschuldigd door de heer De Vrije in zijn artikel 'Teneinde raad' in Rostra nummer 84 van februari 1981.

De heer De Vrije stelt daarin dat de vakgroep bezwaar maakt tegen het lidmaatschap van studenten omdat er docenten zijn die menen dat studenten niet mee hoeven te praten over onderwijs en onderzoek.

Nu is de heer De Vrije door zijn lidmaatschap van zowel de faculteitsraad als het faculteitsbestuur, best op de hoogte van wat zich heeft afgespeeld. Hij weet dus beter. Hij had nog beter kunnen weten als hij de vergaderingen van de vakgroep (waarvan hij krachtens een faculteitsraadsbesluit lid is) zou bijwonen. Maar een objectieve weergave van de feiten komen niet in zijn kraam te pas.

Die feiten geven namelijk een heel ander beeld dan dat van 'een aantal docenten die het so wie so niet zien zitten, dat studenten meepraten over onderwijs en onderzoek'.

Het is de vakgroep Bedrijfseconomie geweest die in zijn commentaar op de voorgenomen wijzigingen van de Wet Universitaire Bestuursvorming (krachtens een unaniem besluit van het vakgroepbestuur) heeft voorgesteld om in de wet een regeling op te nemen die het mogelijk zou moeten maken om in de vakgroepbesturen *gekozen studentvertegenwoordigers* op te nemen.

De vakgroep heeft ook *geen algemeen bezwaar* gemaakt tegen het opnemen van studenten in de vakgroep en het vakgroepbestuur. Vorig jaar zijn van een aantal studenten de opties zonder meer geaccepteerd.

Wel zijn ten aanzien van andere studenten zowel vorig jaar als dit jaar bezwaren ingebracht tegen hun opties voor het lidmaatschap omdat deze opties in strijd waren met de wettelijke bepalingen respectievelijk de facultaire regeling.

Twee voorbeelden, betrekking hebbend op de aanmeldingen voor dit jaar. Een student meldde zich aan met een beroep op het facultaire toelatingscriterium dat hij actief deelnam aan het doctoraal onderwijs voor een klein tentamen in een vak van de vakgroep, i.c. Bedrijfsorganisatie en Arbeidsverhoudingen. De betrokkene had in 1978 éénmaal het hoorcollege van dit vak bezocht en heeft zich nadien, dus ook in het najaar van 1980 ten tijde van de aanmelding, geen enkel moment op college vertoond. Ook heeft hij zich (zoals de regeling voorschrijft) niet aangemeld voor een collegecycle in een volgend trimester van dit collegejaar. Wie dat *actief* deelnemen aan het onderwijs noemt, mag het zeggen.

Een andere student claimde het lidmaatschap op grond van het deelnemen aan een werkgroep voor het groot tentamen Externe Organisatie. Nu zegt de facultaire regeling dat dit criterium van toepassing is op studenten die ten tijde van de aanmelding aan zo'n werkgroep deelnemen of zich opgegeven hebben voor een werkgroep in een volgend trimester. Maar deze student had deelgenomen aan een werkgroep in het voorafgaande jaar en behoorde dus volgens de facultaire regeling op grond van de door hem gegeven argumentatie niet te worden toegelaten.

De heer De Vrije had dat ook kunnen weten en had behoren te schrijven: *De vakgroep heeft geen enkel bezwaar tegen participatie van studenten in de besluitvorming van het vakgroepbestuur. Integendeel!*

Maar waar de vakgroep wel bezwaar tegen heeft, is een onwettige regeling daarvan en een onjuiste toepassing van de door de faculteitsraad vastgestelde regeling.

Vakgroep Bedrijfseconomie

Prof. Dr. H.W. de Jong
Voorzitter

reactie

Op onze fakulteit is de invloed van studenten op studie-programma's en op onderwijs- en tentamenvormen zeer gering. Deelname van studenten aan het bestuur van de vakgroepen (in de tien vakgroepen worden de onderwijsprogramma's opgesteld) startte op onze fakulteit eerst vorig cursusjaar. De Economische Fakulteit was daarmee één van de laatste fakulteiten in Amsterdam. Al die tijd was er in zekere zin sprake van een onwettige situatie. De vakgroepbesturen waren niet volgens de wet (de WUB) samengesteld, immers er zaten geen studenten in. Al die tijd is er op onze fakulteit alleen maar gepraat over het ontwerpen van een regeling in plaats van dat studenten werden betrokken bij het opstellen van onderwijsprogramma's.

En dat terwijl er op andere (sub-)fakulteiten door studenten en docenten samen werd geknokt om verder gaande vormen van studenten-medebeslissings-recht te kunnen handhaven tegen de 'haagse regeerders' in, die democratische ontwikkelingen uit de eind zestiger/begin zeventiger jaren weer terug wilden draaien. Door de opstelling van docenten en studenten elders bestaan er bijvoorbeeld nog algemene vergaderingen (iedereen één stem) die mede bepalend zijn voor (sub-)facultaire besluitvorming. Op de (sub-)fakulteiten is het onderwijs en onderzoek dan ook vaak van betere kwaliteit dan hier. Zonder economie over één kam te willen scheren met andere (sub-)fakulteiten kan toch wel gesteld worden dat de grote problemen op onze fakulteit (demotiverende studieprogramma's, hoge selectie en studie-uitval, geringe onderzoeksprestaties) voor een deel samenhangen met de uitsluiting van studenten bij de beleidsbepaling van de vakgroep inzake onderwijs en onderzoek.

Wat is nu de bijdrage van de vakgroep bedrijfs-economie in al die jaren geweest? Hebben zij eraan gestreefd studenten zo snel mogelijk in hun vakgroep te krijgen? Hebben zij eraan bijgedragen om de jarenlange discussie over een facultaire regeling 'studenten in de vakgroep' te versnellen of juist te vertragen?

Vriendelijkheidshalve zullen we dan maar even voorbij gaan aan de periode rond 1970 toen de professoren nog almachtig leken. Want tegen hun regentalmacht was de democratiserings-beweging juist gericht. Het gaat hier om de tweede helft van de jaren zeventig toen door student-nakties de universiteit wettelijk allang gedemocratiseerd was. Weliswaar niet zover als de studenten toen wilden, maar toch....

In 1977 kwam het punt 'studenten in de vakgroep' in een beslissende fase voor behandeling in de faculteitsraad. De vakgroep bedrijfs-economie schreef toen onder meer aan de raad: 'enkele leden van de vakgroep wijzen het lidmaatschap van studenten af'. De meerderheid van de leden kan zich echter voorstellen *dat studenten enige in-*

breng in de gedachtevorming (cursief van dit eufemisme van pdv) zouden kunnen hebben '(....)' 'in ieder geval niet meer dan drie studenten' '(....)' 'alleen doctoraal studenten die hun studie voornamelijk op de bedrijfseconomische vakken richten komen in aanmerking'.

Deze brief kwam dus op een moment dat al helemaal niet meer ter discussie stond of studenten in de vakgroep moesten, en ook over de minimum-stemverhouding was in de wet (de WUB) al het nodige geregeld. Maar de vakgroep liet zich de kans niet voorbij gaan om weer even te laten blijken, dat een aantal docenten in deze vakgroep de wet op onze fakulteit niet al te nauw wilde nemen.

Het duurde nog tot nadat staatssecretaris Klein (kabinet Den Uyl) de WUB 'verkleinde' (minder studenten in de vakgroepen) voor onze fakulteit een regeling vaststelde, om bij economie ook studenten meet te laten beslissen. Weliswaar niet veel, maar toch beter laat dan nooit. De faculteitsraad besliste, dat kandidaatstudenten en doctoraalstudenten in principe in aanmerking komen voor het vakgroep lidmaatschap. Een aantal docenten in de vakgroep bedrijfs vond dat veel te ver gaan. Alleen de studenten die doctoraal groot lopen mogen volgens hun meedoen aan de 'gedachtevorming' in de vakgroep. *Omdat* deze docenten vinden dat de facultaire regeling te ver gaat, en *omdat* ze menen dat je de wet ook wel zo uit kan leggen, en *omdat* ze daarom de wettelijke grondslag van elke vakgroepsbeslissing ter discussie kunnen stellen besloot de vakgroep als geheel in beroep te gaan tegen de facultaire regeling 'studenten in de vakgroep'. Toen de faculteitsraad vorig jaar de eerste studenten in de vakgroep bedrijfs-economie benoemde, stelde de docenten voor aan het College van Bestuur om de meeste studenten er weer uit te gooien. Het CvB ging daarmee akkoord, maar werd later terug gefloten door de Universiteitsraad. Daarom gingen de docenten maar in beroep in Den Haag (Raad van State). Het is dus wel degelijk zo dat *omdat* een aantal docenten het so-wie-so niet ziet zitten dat studenten in de vakgroep zitting nemen, de vakgroep als geheel deze studenten niet wil benoemen. Immers degene die steeds in beroep gaan hebben dat gemotiveerd uit angst voor de 'ultra-rechtse' docenten. Onder het mom dat er juridische duidelijkheid moet komen proberen docenten, professoren, uit de vakgroep bedrijfs nu straks in Den Haag aannemelijk te maken dat kandidaatstudenten en doctoraal klein studenten geen wezenlijke bijdrage leveren aan de werkzaamheden op het vakgebied bedrijfs-economie. Als de Raad van State daarin trapt is dat een slag voor alle fakulteiten in Nederland, omdat het betekent dat de wet nog minder gaat voorstellen dan die nu al doet. Deze docenten hadden beter een andere opstelling kunnen kiezen, namelijk de studenten meer betrekken bij werkzaamheden op het vakgebied, bijvoorbeeld door ze inspraak te geven in het onderwijsprogramma en ze veel meer in te schakelen bij het onderzoek. Dan hadden die docenten nu in Den Haag precies het omgekeerde kunnen gaan vertellen en daarmee die paar rechtse professoren, die studenten sowieso niet zien zitten, kunnen isoleren.

Mede door de passieve of afwijzende houding van groepen van docenten aan onze fakulteit is inmiddels door studenten de WUB'se democratie opnieuw ter discussie komen te staan. De

vervolg op pag. 19

Klynveld Kraayenhof & Co.

ACCOUNTANTS

Wij zijn een internationaal georiënteerd accountantskantoor met vestigingen in binnen- en buitenland.

Op verschillende kantoren in Nederland is plaats en toekomst voor

jonge bedrijfseconomen

die registeraccountant willen worden.

In een op dienstverlening ingestelde flexibele organisatie krijgen zij de gelegenheid een brede ervaring op hoog professioneel niveau op te doen.

De sterk gevarieerde controle- en adviesopdrachten worden in veelal kleine teams uitgevoerd. In combinatie met een intensieve begeleiding door werkoverleg, interne opleidingen en vaktechnische ondersteuning vanuit het Directoraat Vaktechniek, biedt dit een reële mogelijkheid snel een interessant vak te leren.

De loopbaanbegeleiding is gericht op interne promotie naar functies op hoog niveau in Nederland en in het buitenland.

Naast vakbekwaamheid in ruime zin kunnen als functie-eisen onder meer genoemd worden: analytische aanleg, communicatief vermogen, representativiteit en spankracht.

Geïnteresseerden verzoeken wij een oriënterend gesprek aan te vragen bij de heer C. Brandenburg, hoofd van onze afdeling Personeelszaken, Prinses Irenestraat 59, 1077 WV Amsterdam, telefoon 020 - 54 10 541.

Amsterdam Almere Amersfoort Apeldoorn Arnhem Breda Deventer Doetinchem Dordrecht Drachten Eindhoven 's-Gravenhage Groningen Haarlem Heerlen Hengelo 's-Hertogenbosch Hoorn Leeuwarden Middelburg Nijmegen Rotterdam Utrecht Zwolle Antwerpen Barcelona Brussel Düsseldorf Hamburg Londen Madrid Milaan Parijs Zug Zürich Bogotá Buenos Aires Sint Maarten (Ned. Antillen) Curaçao Jakarta Montevideo New York Paramaribo Rio de Janeiro Salvador Sao Paulo.

DRINGEND MENTOREN GEVRAAGD

Evenals het vorig jaar zal ook dit jaar weer een speciale week worden georganiseerd voor de aankomende eerstejaars studenten als introductie op onze faculteit. In vergelijking met de introductieweek van 1980 zijn er een aantal kleine wijzigingen in de opzet aangebracht:

De buitendagen zullen in een tweetal jeugdherbergen worden doorgebracht waar de eerstejaars tegelijkertijd in twee groepen gesplitst zullen doorbrengen. Het aantal buitendagen zal (waarschijnlijk) tot drie dagen worden uitgebreid. De inleidende colleges van de vakgroepen komen te vervallen. Er zal tijdens de introductieweek ruimte in het programma worden ingebouwd om de vakgroepen micro en macro de gelegenheid te geven om het referatensysteem bij de studenten te introduceren.

De introductieweek zal dit jaar gehouden worden van 7 t/m 11 september. Op maandag 7 september zal de indeling in werkgroepen plaatsvinden en wordt er een inleiding gegeven over het referatensysteem. Op dinsdag, 8 september, vertrekken de groepen naar de jeugdherbergen, waar weer een aantal activiteiten gepland staan, zoals simulatiespel I.E.B., voorlichting over de studie en de faculteit, en natuurlijk ook ontspanning, zoals film en sport. Ook staat in de dagen uiteraard de kennismaking met de medestudenten centraal. Het is natuurlijk duidelijk dat het al of niet slagen van de introductieweek voor een belangrijk deel afhangt van het feit of er voldoende oudejaarsstudenten bereid zijn zich in de introductieweek als mentor voor een groep beschikbaar te stellen. Er zijn voor de cursus '81/'82 acht werkgroepen gepland en de commissie streeft er weer naar om voor elke werkgroep twee mentoren te vinden, zodat er in totaal 16 studenten nodig zijn die zich als mentor beschikbaar stellen. Deze mentoren moeten hun groepen vergezellen gedurende de hele introductieweek en in staat zijn om de nodige voorlichting te geven over de studie en de faculteit. De commissie zal nog een uitgebreide bijeenkomst organiseren voor de mentoren, waar de activiteiten nog eens allemaal nauwkeurig zullen worden doorgenomen. Laat ieder die zich als mentor over een groep eerstejaars voor de introductieweek beschikbaar wil stellen zich bij mij of bij studieadviseur Bert van Gelder opgeven. Wij denken hierbij beslist niet aan de huidige eerstejaars, die de introductieweek van het vorige jaar niet hebben meegemaakt, maar ook op ouderejaars wordt een dringend beroep gedaan!! Help mee om de introductieweek te laten slagen en geef je dus op als mentor bij:

Herman ten Napel, kamer 3168,
tel. 020 -525 42 43
Bert van Gelder, kamer 2158,
tel. 020 -525 41 38

DE MENS EN ZIJN WERKTUIGEN

In het kader van de serie Duijkerlezingen (genoemd naar de beroemde Amsterdamse psycholoog) hield de al even beroemde psycholoog/technoloog en Nobelprijswinnaar *Herbert Simon* een rede, die hij de titel *'Man and his tools'* had gegeven

Simon gaat in op de gevolgen van de huidige technologie, die hij definiëert als menselijke kennis. Naar zijn mening bestaan er ten aanzien van technische vooruitgang twee gezichtspunten.

Men kan kennis, in navolging van de Griekse *Prometheus*-mythe beschouwen als 'het vuur dat de goden ontstolen werd en aan de mensen werd gegeven'. In deze zin is menselijke kennis een positief iets.

Anderen bekijken het minder optimistisch: zoals *Pandora* de rampen niet meer terug in de doos kon stoppen kunnen wij de gevolgen van onze eigen kennis niet in de hand houden.

Vooraf de laatste jaren treedt de *Pandora*-gedachte sterker op de voorgrond: de komputer bijvoorbeeld kan werk vereenvoudigen en efficiënter laten verlopen, doch hij kan tevens op velerlei manieren misbruikt worden.

De technologie heeft een wereld zonder armoede binnen ons gezichtsveld gebracht, al is er in nog vele streken ellendig veel honger.

Simon benadrukt echter, dat we nu dingen doen, die gevaarlijk zijn voor onze samenleving, die er de laatste tijd niet (milieu-)vriendelijker op wordt. Hij zegt het niet met zoveel woorden, maar men zou deze 'dingen' kunnen vertalen in kernenergie, giftig afval en dergelijke.

Hoe moet de wetenschapper, de technoloog, zich gedragen? Hij/zij zal in het algemeen de gevolgen van zijn/haar kennis niet kunnen overzien en moet zich dus afvragen of onwetendheid beter is dan kennis. Kiest de technoloog vóór kennis, dan zal hij/zij de verantwoordelijkheid moeten nemen en de maatschappij bij het gebruik van die kennis moeten begeleiden. Jammer, dat Simon hier niet bij aantekent, dat de technoloog in deze nooit een onafhankelijke rol speelt, de invloed van bijvoorbeeld politici zal een heel belangrijke zijn. Een rol, waar de wetenschapper slechts in zeer beperkte mate invloed op uit kan oefenen.

Verder is Simon geen *Pandora*-aanhanger: ons denkvermogen is naar zijn mening best in staat de negatieve effecten (van het gebruik) van onze kennis op te lossen. Is het niet nu, dan wel na enige tijd, als we maar alert zijn en ons er druk om blijven maken. Daar ligt dus volgens Simon, en vele anderen met hem, de taak van de volgende generaties. Eerlijk gezegd, ik zou mijn kinderen een prettiger toekomstperspectief gunnen.

Eén restrictie maakt Simon bij zijn optimistische visie op de toekomst: we hebben ons eeuwenlang boven alle andere levende wezens op aarde gesteld. Maar we zijn ons in de loop der tijden ook tégen de rest van de natuur gaan opstellen, met alle gevolgen van dien. Als we erkennen, dat we deel uitmaken van deze aarde, deze natuur, en inzien, dat de heersende natuurwetten ook

voor ons mensen gelden, pas dan zullen we ook meer in harmonie kunnen leven met alles wat verder leeft op deze aardkloot.

Een les voor de hooghartige mens, die nu langzaam begint te ontdekken dat hij een beetje te ver is gegaan.

NdB

vervolg van pag. 11

Noten

¹ W.S. Woytinsky en E.S. Woytinsky, *World Population and Production*, New York 1953 en J.H. Adhin, *Development planning in Surinam in Historical Perspective*, Leiden 1961.

² Zie o.a. W. Heilbron en G. Willemsen, Goud en Balata exploitatie in Suriname: Nieuwe produktiesektoren en nieuwe vormen van afhankelijkheid, *Caribisch forum*, jan, en mei 1980.

³ G. Willemsen, *Koloniale Politiek en Transformatieprocessen in een Plantage economie Suriname 1873 - 1940* (hst. IX), Proefschrift Sociale Faculteit Erasmus Universiteit, sept. 1980.

⁴ *Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Suriname, jaarplan 1977*, Stichting Planbureau Suriname en Financiële Nota 1980, Ministerie van Financiën Suriname.

⁵ *Projectenlijst annex Begroting*, Stichting Planbureau Suriname, verschillende jaren en Financiële Nota 1980, Ministerie van Financiën Suriname.

⁶ *Macro Economische Beschouwingen*, Stichting Planbureau Suriname, 1968; *Programma voor de Sociaal-economische Ontwikkeling van Suriname*, Rapport van een Surinaams Nederlandse Commissie van Deskundigen, 1975; en *Meerjaren Ontwikkelingsprogramma, jaarplan 1977*, Stichting Planbureau Suriname.

⁷ *Graadmeter van de Surinaamse Economie 1979*, Algemeen Bureau voor de Statistiek Suriname.

⁸ Zie o.a. *Graadmeter van de Surinaamse Economie 1979* (p. 37), Algemeen Bureau voor de Statistiek, Suriname.

vervolg van pag. 17

vraag wordt gesteld wat voor nut het nog heeft als studenten mee doen aan allerlei raden en commissies als dat concreet in de onderwijsprogramma's nauwelijks tot verbeteringen leidt. Waarom in de vakgroepbesturen gaan zitten als de stemverhouding docent-student tien tegen twee is? Is het niet veel beter er naar te streven dat (studie)/werkgroepen zelf onderwijsvorm en het onderwijsprogramma (binnen een bepaald raamwerk) vaststellen. Is het niet beter ernaar te streven dat de werkgroep zelf bepaald wie wel en wie niet zijn/haar tentamenbriefje krijgt. Op veel andere opleidingen werkt de democratie ook zo. Als het zo is, dat studenten in de WUB-se raden en commissies en in de vakgroepen weinig invloed hebben op de studieprogramma's en dat individuele docenten toch steeds blijven bepalen hoe een onderdeel van een programma eruit zien, ja waarom dan niet eens wat nieuwe, democratischer vormen introduceren?

Piet de Vrije

Dijker en Doornbos/accountants is een maatschap van register-accountants met een omvangrijk pakket van cliënten.

Zij bestrijkt een breed terrein van activiteiten binnen de accountancy, zoals controlewerk, investigations en advieswerk op administratief en bedrijfsorganisatorisch gebied.

Wij zoeken voor onze vestigingen in Groningen, Den Haag, Utrecht, Rotterdam, Amsterdam en Tilburg enkele onlangs afgestudeerde of binnenkort afstuderende

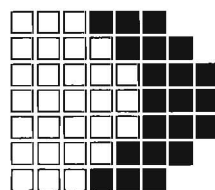
bedrijfseconomen

Mensen met studiezijn, die geïnteresseerd zijn in een loopbaan in de accountancy, kunnen binnen onze maatschap een goede toekomst vinden. Zij zullen in de aanvangsfase worden ingezet in de controlepraktijk en daarbij in de gelegenheid worden gesteld om zichzelf verder te ontwikkelen binnen het accountantsberoep. Voor het volgen van de postdoctorale studie accountancy hebben wij ruime studiefaciliteiten.

Sollicitatiebrieven kunt u richten aan onze Centrale Personeelsdienst t.a.v. mevrouw M.J. Schiere, Sweelincklaan 1, 3720 AA Bilthoven, bij wie ook nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen.
Telefoon: 030 - 790844.

Dijker en Doornbos/accountants

Alkmaar Amsterdam Arnhem Bergen op Zoom Breda
Doetinchem Emmen 's-Gravenhage Groningen
Heerlen Helmond Hengelo (O) 's-Hertogenbosch
Hilversum Leeuwarden Middelburg Nijmegen
Roermond Roosendaal Rotterdam Tilburg Utrecht
Zwolle Antwerpen Brussel Willemstad (Curaçao)

ONZE PROPEDEUSE

door Hans Oostendorp

-over de evaluaties van het eerste studiejaar aan de Economische Faculteit

Van de studenten die in 1977 en 1978 met de propedeuse begonnen aan onze faculteit, is de helft verdwenen zonder de propedeuse te hebben voltooid en heeft slechts 13% in de voorgescreven tijd (1 jaar) het propedeutisch examen behaald.

Studenten en docenten klagen over het slecht of niet functioneren van het werkgroepsysteem in de propedeuse: veel studenten bezoeken de colleges niet, anderen bereiden de bijeenkomsten niet voor, de docenten zijn vaak alléén aan het woord. Zie hier enkele van de belangrijkste problemen in het propedeuse-onderwijs aan onze faculteit; problemen die zich dit jaar in nog versterkte mate blijken voor te doen, gezien een aantal openlijke conflictsituaties in en buiten de collegezalen tussen docenten en studenten.

PROP.RAAD

Over het onderwijs in de propedeuse wordt met name gesproken in de propedeuseraad, die dan ook tot taak heeft periodiek min of meer systematisch te onderzoeken wat de mening van studenten en docenten is over het onderwijs, zoals dat gegeven is. Het doel van deze evaluaties is te komen tot een onderwijsprogramma, dat meer in de buurt komt van het door docenten en studenten gewenste 'ideale' programma.

Gedurende de afgelopen jaren heeft de Propedeuseraad die bestaat uit vertegenwoordigers van de betrokken vakgroepen en studenten uit de propedeusegroepen, enkele malen door middel van een schriftelijke enquête de mening van de studenten gepeild. De resultaten hiervan en de uitkomst van de bespreking ervan in vakgroepen, propedeuseraad en Onderwijscommissie hebben de afgelopen jaren in zekere mate een rol gespeeld bij het vaststellen van de onderwijsprogramma's. De invloed van de evaluatieresultaten dient overigens niet overschat te worden, hetgeen zowel te wijten is aan de aard van de resultaten als aan het niet altijd optimaal functioneren van de Propedeuseraad. Bovendien worden bepaalde problemen in de lopende cursus vaak naar aanleiding van de propedeuseraadvergadering direct 'opgehelderd'.

er aanzienlijk meer kritiek van de huidige eerstejaars op de houding van sommige docenten dan in de twee eerdere enquêtes, waarin de presentatie als redelijk goed beoordeeld werd.

PLENO'S

Het bezoek aan de plenocolleges blijkt aan de lage kant te zijn en een grote meerderheid van de studenten acht deze dan ook niet noodzakelijk voor het tentamen. Opvallend is hierbij, dat men de relatie tussen het behandelde in de plenocolleges en de werkgroepbijeenkomsten positief waardeert.

Deze relatie ontbrak bij de vakken micro en macro in '78/79 en '79/80 volledig, is inmiddels door invoering van de Algemene Inleiding wél in het programma tot stand gebracht, maar de studenten achten dit onvoldoende.

Hans Oostendorp is als onderwijskundig adviseur aan onze faculteit verbonden. Dit houdt in, dat hij onder toezicht van het faculteitsbestuur en de faculteitsraad werkt aan het begeleiden van verbeteringen en evaluaties van het onderwijs. Zijn activiteiten komen met name tot uiting in de Onderwijscommissie (waarvan hij secretaris is) en haar twee subcommissies voor de beide eerste studiefasen: de propedeuseraad en de kandidaatsraad. Deze zijn namelijk in deze fasen verantwoordelijk voor de evaluatie van het onderwijs, die periodiek dient plaats te vinden.

ALGEMENE INLEIDING

Het merendeel(80%) van de ondervraagde studenten (begin 1981) heeft de mening dat de Algemene Inleiding, die dit jaar voor het eerst gegeven is, onvoldoende onderlinge samenhang kent. Men vindt de stof niet te moeilijk, maar wel te veel. Vrij veel studenten hebben ook kritiek op het modelmatige en te theoretische karakter van de stof en tevens zijn suggesties gedaan bepaalde onderdelen te schrappen.

TOETSRESULTATEN

In tegenstelling tot wat men zou verwachten gezien de grote studievertaging zijn de toetsresultaten van de ondervraagden qua slagingspercentage rond de 60 à 80% per toets. Statistiek A en het dit jaar voor het eerst gehouden Algemene Inleiding deel II scoren iets lager. Blijkbaar zorgen anderen dan de ondervraagden voor de grote studievertaging.

Tot zover de globale resultaten van de enquêtes.

SLOT

Ondanks de nuttige informatie die eruit naar voren komt, is toch vaak het probleem van dergelijke onderzoeken, dat niet alle studenten worden bereikt, de vragen willekeurig zijn, de resultaten soms redelijk voorspelbaar en de mogelijkheid om op grond ervan het onderwijs concreet te veranderen relatief gering is.

Het verdient naar mijn mening dan ook aanbeveling de evaluatie nog meer toe te spitsen op de grote problemen in de propedeuse en naast enquêtes ook andere informatiebronnen te gebruiken.

Om een voorbeeld te noemen: gesprekken met studenten, die nauwelijks aan het onderwijs deelnemen zouden nuttige informatie kunnen bieden.

Tenslotte: verbeteringen in het onderwijsprogramma zijn naar mijn mening alléén mogelijk, wanneer studenten zowel als docenten niet alleen kritisch ten opzichte van de andere partij in het onderwijs staan, maar ook de eigen prestaties kritisch willen beoordelen.

Hans Oostendorp
onderwijsadviseur

PLANNEN VOOR EEN EIGEN ONDERNEMING? DE INTERFAKULTEIT BEDRIJFSKUNDE KUNDE HELPT JE EEN HANDJE MET DE MINI ONDERNEMINGSPLAN PRIJS

Ter gelegenheid van het 10 jarig bestaan van de Interfaculteit Bedrijfskunde te Delft wordt er een voor studenten UNIEKE PRIJSVRAAG uitgeschreven.

1. Het mini-ondernemingsplan: inzendingen

Een mini-ondernemingsplan is een beschrijving van een mogelijk te realiseren kleinere onderneming waarin alle belangrijke aspecten van de bedrijfsvoering zijn opgenomen. Het plan, dat max. 5000 woorden mag bevatten, mag geen hogere investering in het eerste boekjaar vereisen dan fl. 500.000,-. De inzending staat open voor studenten aan het H.B.O. of W.O. en is geheel kosteloos. Inzendingen met een kopie van een bewijs van inschrijving aan een instelling voor H.B.O. of W.O. moeten uiterlijk op 1-10-1981 in ons bezit zijn en moeten gestuurd worden naar 'voorzitter jury mini-ondernemingsplan, Poortweg 6-8, Delft'. Na ontvangst sturen wij een bevestiging. De behandeling van de inzendingen geschiedt STRIKT VERTROUWELIJK!

2. Beoordeling

Er zijn een aantal beoordelingscriteria opgesteld om de inzendingen te toetsen. Per inzending worden de essentiële criteria uitgekozen en zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang toegepast. Deze criteria zijn: ondernemingsstrategie, marktmogelijkheden, het productie of dienstverlenende proces, financiering, organisatie en personeel. Verder zal er gelet worden op creativiteit, rentabiliteit, groei-potentieel, werkgelegenheidsbijdrage en de bijdrage tot de oplossing van maatschappelijke problemen. Een belangrijke voorwaarde is dat het plan gaat over een nieuw op te richten onderneming. In de jury zitten tal van prominenten uit de ondernemerswereld zoals prof.dr.C.Brevoord (Interfaculteit Bedrijfskunde), drs.H.H.Faber (NMB), ir.A.C.Koutstaal (Rijksnijverheidsdienst), jhr.mr.F.J.Loudon (Pierson, Heldring en Pierson), G.J.Swalef (Equity&Law), R. van der Torn (van der Torn & Buningh) en B.W.M.Twaalfhoven (Indivers).

3. Prijzen

Er zijn aantrekkelijke prijzen voor de beste drie plannen: no.1 krijgt een bedrag van fl. 2500,- en een vergoeding van marktonderzoekskosten ter waarde van fl. 25.000,-. Voor no.2 zijn deze bedragen resp. fl. 1500,- en fl. 10.000,-. Voor no.3 resp. fl. 1000,- en fl. 5000,-. Bovendien krijgen zij allen uitvoeringsadviezen van de staf van de Interfaculteit bedrijfskunde ter waarde van fl. 10.000,-. Alle deelnemers ontvangen een analyse met daarin de sterke en zwakke punten van hun plan.

De prijsuitreiking geschiedt op 6-11-1981 tijdens het kongres 'de ondernemer, niet klein te krijgen', eveneens een initiatief van de Interfaculteit Bedrijfskunde.

Inlichtingen

Mieke de Boer, IB, Poortweg 6-8, Delft. Tel: 015-569254

Op mondiaal niveau neemt Peat Marwick International (PMI) een toonaangevende plaats in op het gebied van de accountancy, belasting- en organisatie-adviezen. Wereldwijd telt de organisatie 24.000 medewerkers en 300 vestigingen in 80 landen. Het omzet-niveau heeft de 2 miljard gulden bereikt. In Nederland is PMI vertegenwoordigd door Peat Marwick Nederland met vestigingen in Amsterdam, Arnhem en Den Haag en 150 medewerkers in totaal. Onze praktijk weerspiegelt het internationale karakter van Peat Marwick Nederland: niet alleen het aantal Nederlandse cliënten groeit snel, ook de dienstverlening aan de Nederlandse vestigingen van Amerikaanse, Britse, Japanse en andere Europese cliënten expandeert sterk. Peat Marwick Nederland is aangesloten bij het NIVRA.

JONGE BEDRIJFS- ECONOMEN

Peat Marwick Nederland voert een actief en progressief promotiebeleid. Dat is niet alleen een filosofie, ook door de aanhoudende groei wordt dit beleid verwezenlijkt. Daardoor kan met zekere regelmaat een nieuw aantal mensen aan een voorspoedige carrière beginnen. Deze gelegenheid doet zich nu voor op onze kantoren in Amsterdam, Arnhem en Den Haag.

De eerste twee jaren zult u bij Peat Marwick Nederland onder de verantwoordelijkheid van een manager controle-onderzoeken voorbereiden en uitvoeren. Na twee jaar zult u in staat zijn deze projecten onder eigen verantwoordelijkheid af te wikkelen.

Bij Peat Marwick Nederland wordt hard gewerkt en heersen zeer uitgesproken opvattingen over hoe dat werk dient te worden uitgevoerd. U bent bij Peat Marwick Nederland op uw plaats als u niet alleen zelfstandig kunt werken, maar ook met een grote mate van zelfbewustheid kunt optreden. Het spreekt vanzelf dat ook representativiteit een voorwaarde is. Het werk is veeleisend en u zult met elkaar snel afwisselende problemen van grote diversiteit te maken krijgen. Bent u ambitieus genoeg om dat als een uitdaging te zien, dan bent u van een goede carrière bij Peat Marwick Nederland in principe verzekerd.

Tegenover dit niet geringe eisenpakket staan niet alleen voorspoedige vooruitzichten, maar staat ook een inkomen dat evenals de secundaire arbeidsvoorwaarden uitstekend is.

Omdat Peat Marwick Nederland doorstuderen noodzakelijk acht, bestaan er goede studie-faciliteiten, waaronder doorbetaald studieverlof. Verder is er een uitgebreid intern opleidingsprogramma, dat o.a. internationaal (Londen en Parijs) wordt georganiseerd. Het volgen van interne en externe specialistische cursussen wordt sterk aangemoedigd.

De sollicitatieprocedure wordt gekenmerkt door de voortvarendheid die Peat Marwick Nederland eigen is. Na een oriënterend onderhoud krijgt u de gelegenheid om met toekomstige collega's van gedachten te wisselen over een carrière bij Peat Marwick Nederland. Bij blijvende wederzijdse belangstelling kan de sollicitatie binnen enkele weken afgerond zijn.

Voor meer informatie en het maken van afspraken kunt u contact opnemen met de heer P. Hadewegg Scheffer in het kantoor Amsterdam, tel.: 020 - 225666 (na kantooruren: 033 - 32989), de heer J. Boer in het kantoor Arnhem, tel.: 085-513515 (na kantooruren: 01833 - 1194) of de heer H.G. Krekel in het kantoor Den Haag, tel.: 070 - 814761 (na kantooruren: 078 - 194071).

Peat Marwick Nederland

Laan van Nieuw Oost-Indië 127, 2593 BM Den Haag; Herengracht 566, 1017 CH Amsterdam; Eusebiusbuitensingel 3, 6828 HS Arnhem.

TEN EINDE RAAD

110e en 111e Fakulteitsraadvergadering

1. Professoren

De Fakulteitsraad heeft voor de twee hoogleraar-schappen 'administratieve organisatie en contoleleer' en 'informatica' (extra ordinariaten) voordrachten (overeenkomstig het benoemingsrapport) vastgesteld. Deze voordrachten zijn inmiddels overgenomen door het College van Bestuur en doorgestuurd naar Pais.

2. Den Uyl

De fakulteit doet niet mee aan het uitdelen van ere-doctoraten n.a.v. het 350-jarig bestaan van de UvA. Omdat de naam van Den Uyl was uitgekend vond de meerderheid van de Raad zich 'uitermate gehinderd in het afwegingsproces'. Of deze meerderheid daarmee bedoelde dat ze Den Uyl niet durfde af te wijzen staat er niet bij. Wel staat in Folia dat Van den Doel van mening is dat de Raad niet doordrongen is van het besef, dat openheid ook een goede zaak is. In diezelfde Folia staat dat de AGE (aktiegroep) ervoor was dat de procedure gewoon werd voortgezet. Blijkbaar achtte deze groep zich niet gehinderd om in het openbaar te zeggen dat noch de wetenschappelijke bijdrage van Den Uyl, noch de bijdrage van deze 'ekonoom' aan het economisch beleid, voor hen aanleiding waren om hem een ere-doctoraat te verlenen. Inmiddels is het wel zo dat kandidaten die wel voor een ere-doctoraat in aanmerking komen nu niet meer aan de bak komen. Er zijn inmiddels naast de Aktiegroep twee vakgroepen die zich ervoor hebben uitgesproken alsnog iemand voor te dragen voor een ere-doctoraat.

3. Vrouwenstaking, 30 maart

De fakulteitsraad nam een motie aan die was ingediend op initiatief van de TAS-fractie (administratief en technisch personeel) waarin stond dat iedere vrouw die deel wenste te nemen aan de staking op geen enkele wijze vanwege de fakulteit mocht worden gedupeerd. Ondanks dat sommigen zich niet aan deze motie hebben gehouden (verzoeken van vrouwen om een vergadering te verzetten en een tentamen op een andere dag te mogen doen, werden niet gehonoreerd) is de stakingsdag, ook op onze fakulteit, een groot succes geworden. Mevr. Bruyn Hundt hield op de fakulteit een inleiding over de positie van vrouwen in het stelsel van sociale verzekeringen. Tijdens deze fakultaire bijeenkomst waren de kantine, de vakgroepsecretariaten en de bibliotheek gesloten.

4. AIESEC

Deze groepering die onder andere stages verzorgt voor studenten in Chili en Zuid-Afrika kreeg tot nu toe van de fakulteit één kamertje. Omdat de Raad het verzorgen van stages belangrijk vindt, is deze groepering een aantal malen door de Raad in de gelegenheid gesteld haar beleid wat democratischer op te zetten. Nu is een Stichting - wat de AIESEC is - moeilijk te demokratiseren. Omdat de AIESEC ondanks verzoeken daartoe niets van zich had laten horen in de afgelopen maanden, besloot de hele(!) raad de faciliteiten aan deze groepering stop te zetten. Of zoals Thoben van de EFB het stelde 'ze hangen'.

5. Ad van Kooten

De eerste jaars student Ad van Kooten had bezwaar gemaakt tegen het feit dat hij een onvoldoende had voor het tentamen Algemene Inleiding. Iedere student kan indien hij/zij denkt niet goed te zijn beoordeeld voor een tentamen bij de fakulteitsraad in beroep gaan. Op grond van artikel 40 in de WUB stelt de raad dan een commissie in die de klachten onderzoekt. Omdat de beoordeling van het tentamen van Van Kooten tussen de 110e en 111e raadsvergadering werd gewijzigd van een vijf in een zes trok Ad van Kooten zijn beroep in. Inmiddels zijn er door de verantwoordelijke docenten een aantal toezeggingen gedaan om de situatie rond het tentamen Algemene Inleiding te verbeteren. De 'sleutel' van de MPC-vragen zal meteen na het tentamen worden bekend gemaakt, de open vragen zullen worden nabesproken en op het opgave formulier van de tentamens zal het aantal punten dat voor een vraag kan worden behaald worden vermeld. Resultaat dus van de vele acties, van eerste-jaars studenten, die op dit punt zijn gevoerd.

6. Rondvraag

Een hele serie vragen uit de rondvraag van de 110e vergadering waren in de 111e vergadering nog niet door het fakulteitsbestuur beantwoord. Zo lag er bijvoorbeeld een vraag over het samenvoegen van werkgroepen door de vakgroep micro-economie. Ook was er een brief binnengekomen over de 'vakature Pais'. Deze brief was een reactie van het CvB op een voordracht van de fakulteitsraad voor een opvolger van Pais als hoogleraar. Die brief had het bestuur aan de fakulteitsraad moeten doorgeven. Maar ondanks vragen van de Raad om de brief werd deze niet verstrekt. Volgens een lid van het fakulteitsbestuur, omdat hij niet als postbus wenst te fungeren. Blijkbaar is hier artikel 8 van het fakulteitsreglement nog niet doorgedrongen waarin staat dat het bestuur alle door de raad gevraagde inlichtingen verstrekt over de handelingen van het bestuur.

Ik denk dat het belangrijk is deze punten hier te noemen omdat het gaat om het democratisch functioneren van de fakulteit. Ten eerste is het belangrijk dat er sprake is van openbaarheid van bestuur, ten tweede dat het bestuur is voor de fakulteitsraad. Veel punten die voor studenten van belang zijn, worden in de rondvraag van de raadsvergadering aan de orde gesteld.

7. Butter

Een aanvraag voor 22.500 gulden aan onderzoekskrediet is door de fakulteitsraad afgewezen omdat dit bedrag een te groot deel van de totaal beschikbare pot zou opslokken en omdat er een aantal onduidelijkheden bestonden over de opzet van het onderzoeksproject. Bovendien had de aanvrager verzuimd om aan een aantal vragen van de Onderzoekscommissie, die over dergelijke zaken aan de fakulteitsraad adviseert, te voldoen.

8. Kandidaatstentamens

De fakulteitsraad heeft besloten om voortaan rond Pasen dagstudenten in het kandidaats in de gelegenheid te stellen deel te nemen aan tentamens die in de avondstudie worden verzorgd. Het voorstel van de studenten om voor alle verplichte kandidaatvakken rond pasen herhalingsstoetsen te organiseren werd weggestemd.

9. Twee-fasen-wet

Op het moment dat u dit leest is waarschijnlijk de fakultaire hearing over de twee-fasen-wet al achter de rug. Het besluit tot het organiseren van zo'n dag was één van de uitkomsten van een e i n d e -

loos en voor velen onbegrijpelijk debat. In ieder geval werd er veel geschorst, met portefeuilles gezwaaid, en door de publieke tribune stemming gemaakt. Niet alleen studenten waren in grote getale opgekomen, ook diverse professoren die zich toch al weer wat langer uit de fakultaire politiek hebben teruggetrokken waren opgetrommeld. Inzet van de studenten was een boycot van de Twee-fasen-wet in ieder geval tot aan de zomervakantie. Door de opstelling van de docenten bleek dat een onmogelijkheid. Een groot deel van de staf wilde het liefst maar zo snel mogelijk met het maken van 4-jaren-programmaatjes beginnen. De einduitslag van het spektakel is dat nu een twee-sporen-beleid wordt gevoerd. Enerzijds zal gestreefd worden naar intrekking van de twee-fasen-wet, anderzijds wordt gestart met nadenken over de programmatische consequenties van de twee-fasen-structuur voor onze studie.

Op het landelijk onderwijskongres van de studentenbonden en aktiekomitees tegen de wet, werd besloten tot een soortgelijke strategie. Het gaat erom een nieuwe regering duidelijk te maken dat een twee-fasen-wet op de universiteiten tot onmogelijkheden leidt. Gezien de vele ellende die alleen al de eerste discussieronde over invoering van deze wet tot stand heeft gebracht op de fakulteit (trouwens ook op de andere fakulteiten) en gezien de nog vele strijdpunten die liggen besloten in de verdere invoering lijkt de konklusie op zijn plaats dat er inderdaad van een onmogelijke wet sprake is die maar beter zo snel mogelijk kan worden ingetrokken.

10. Samenvoegen werkgroepen

De maximale groeps grootte van werkgroepen in het kandidaats en de propedeuse is 25 resp. 30 man/vrouw. Wilden docenten groepen samenvoegen dan was eerst toestemming van de Onderwijscommissie nodig. De Raad besloot dit te wijzigen. Nu moet de vakgroep (whatever that may be) beslissen over samenvoegen en dit melden aan het fakulteitsbestuur.

11. Benoemingen

Commissie avondopleiding

De Boo is door zijn afstuderen uit deze commissie vertrokken, benoemd werden de studenten Mevr. Bruijn-Beekhuis, en de heren Biersteker en 't Hoen.

Ankum is benoemd in het *comité Postacademisch Onderwijs Economie*, een club die zich bezig schijnt te houden met economie-onderwijs op middelbare scholen.

Kandidaatsraad. Uitgetreden zijn Hafkamp en de studenten Batavier, Bijlsma, Halbertsma en Dick van Nes. Hun opvolgers zijn: De Rond, Beutler, Els Hoekman, en Onno Rühl.

In de *Onderwijscommissie* wordt Toon Meulemans vervangen door Marc Peerdeman.

Hafkamp volgt Perthel op in de *commissie voor de wetenschapsbeoefening*.

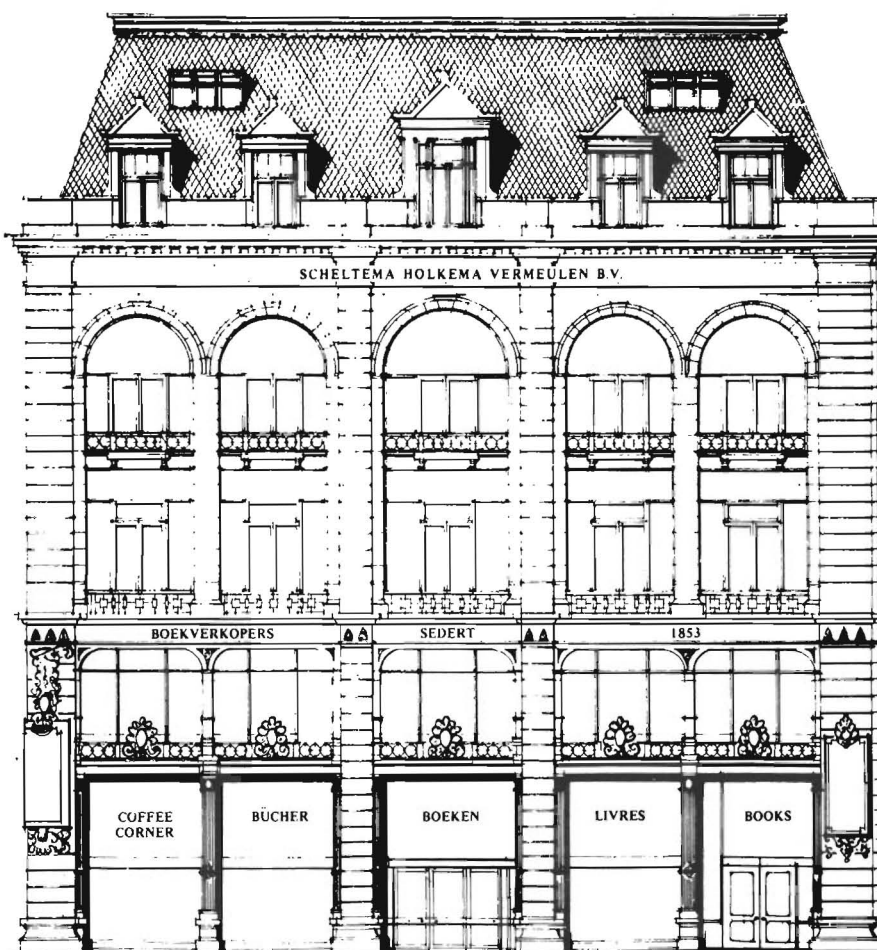
Voorts werden door de raad de leden van de twee commissies die zich op de fakulteit gaan bezig houden met de twee-fasen-structuur benoemd.

Piet de Vrije

SCHELTEMA HOLKEMA VERMEULEN B.V.

Sinds 1 maart 1981 met een sterk uitgebreide afdeling economische wetenschappen voor een ruime keuze op het gebied van:
accountancy, financiering, automatisering, marketing, organisatie, economie en geografie.

C.P.B. - De Nederlandse economie in 1985 Staatsuigeverij, 1981	f 38,00
Nota Regionaal sociaal-economisch beleid 1981-1985 Staatsuitgeverij, 1981	f 30,00
Noodwet bedrijven in moeilijkheden Wet. Bur. PSP, 1981	f 9,50
red. T. de Bruin & A. Peper - Arbeidsverhoudingen in Europa Samson, 1981	f 27,75
Frans Messing - De nederlandse economie 1945 - 1980 Fibula - Van Dishoeck, 1981	f 22,50
red. P.J. Eijgelshoven & L.J. van Gernerden - Inkomensverdeling en openbare financiën Spectrum, 1981	f 37,50
A. Heertje & G. Vandewalle - Algemene Economie Stenfert Kroese, 1981	f 50,00
red. J.L. Fallick & R.F. Elliott - Incomes policies, inflation and relative pay Allen & Unwin, 1981	f 36,05
ed. A.S. Courakis - Inflation, depression and economic policy in the West Mansell, 1981	f 85,50
M. Kidron & R. Segal - The state of the world atlas Pan, 1980	f 37,95

scheltema holkema vermeulen bv

boekverkopers sedert 1853

spui 10 1012 WZ amsterdam holland tel. 020-26 72 12